

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Adana Sanayi Odası Sunumu

Durmuş YILMAZ
Başkan

17 Şubat 2010

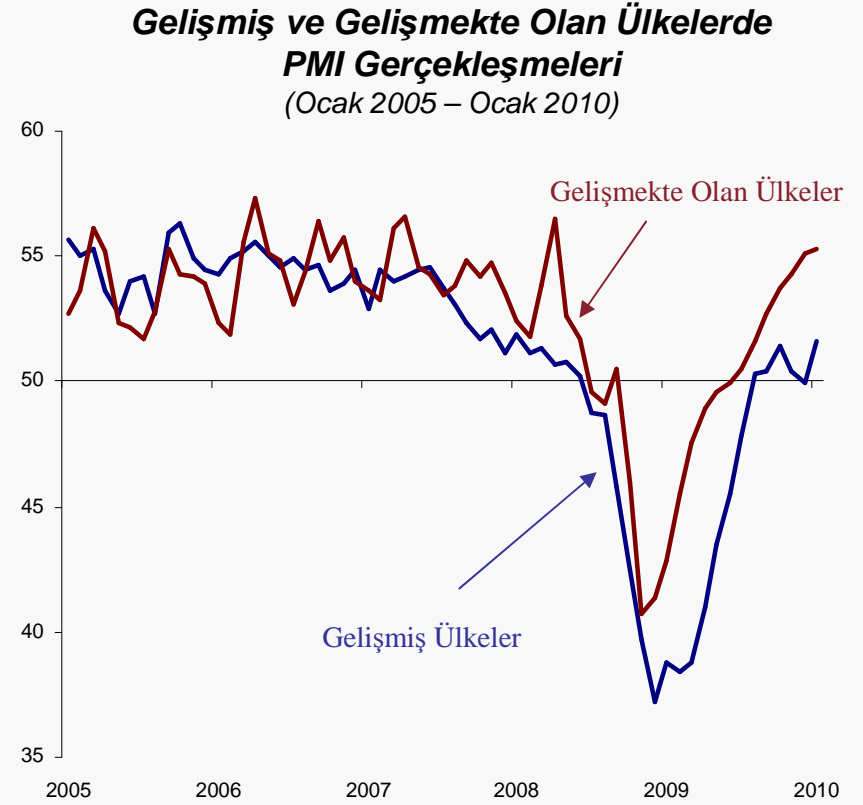
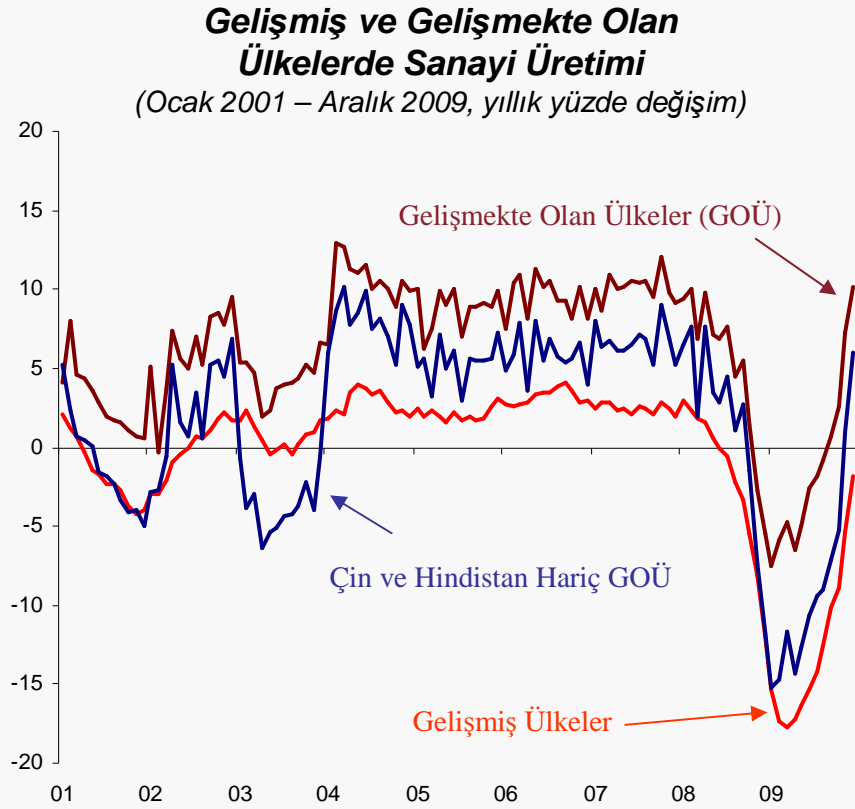
Sunum Planı

- I. Küresel Kriz ve Toparlanma Sinyalleri
- II. Para Politikası Duruşu
- III. Türkiye Ekonomisinde Son Gelişmeler
- IV. Enflasyon Görünümü
- V. Genel Değerlendirme

I. Küresel Kriz ve Toparlanma Sinyalleri

Küresel Ekonomide Toparlanma Sinyalleri

Son dönemde açıklanan veriler, krizin dip noktasının geride kaldığını ve küresel ekonominin toparlanma eğilimine girdiğini teyit etmiştir.

Küresel Ekonomide Toparlanma Sinyalleri

Uluslararası kuruluşlar ve bankalar, ABD ekonomisinin 2010 yılına ilişkin büyüme tahminlerini yukarı yönlü revize ederken, Avrupa Para Birliği bölgesi için daha temkinli öngörüler yapmaktadır.

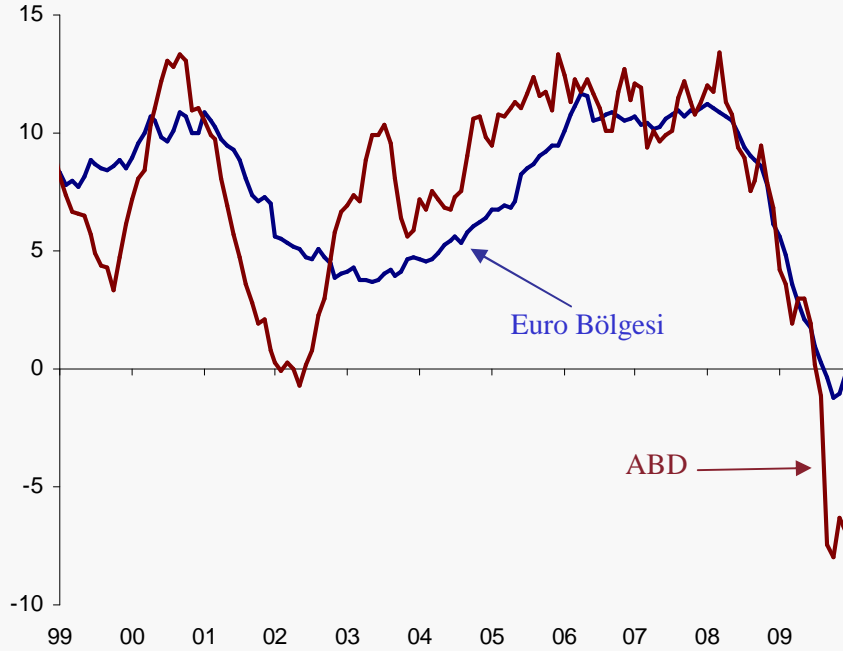
2010 büyüme öngörülerini

	JP Morgan		Deutsche Bank		Consensus		IMF
	8 Ocak	12 Şubat	6 Ocak	3 Şubat	11 Ocak	8 Şubat	26 Ocak
ABD	3,3	3,5	3,5	3,8	2,9	3,1	2,7
Euro bölgesi	2,1	1,6	1,5	1,5	1,3	1,3	1,0
Almanya	2,5	1,7	2,1	2,1	1,8	1,7	1,5
Fransa	2,2	2,0	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4
İtalya	1,7	1,1	1,1	1,1	0,9	0,8	1,0
Japonya	1,9	2,0	1,7	1,7	1,3	1,5	1,7
İngiltere	1,7	1,4	1,5	1,5	1,5	1,4	1,3

Küresel Riskler

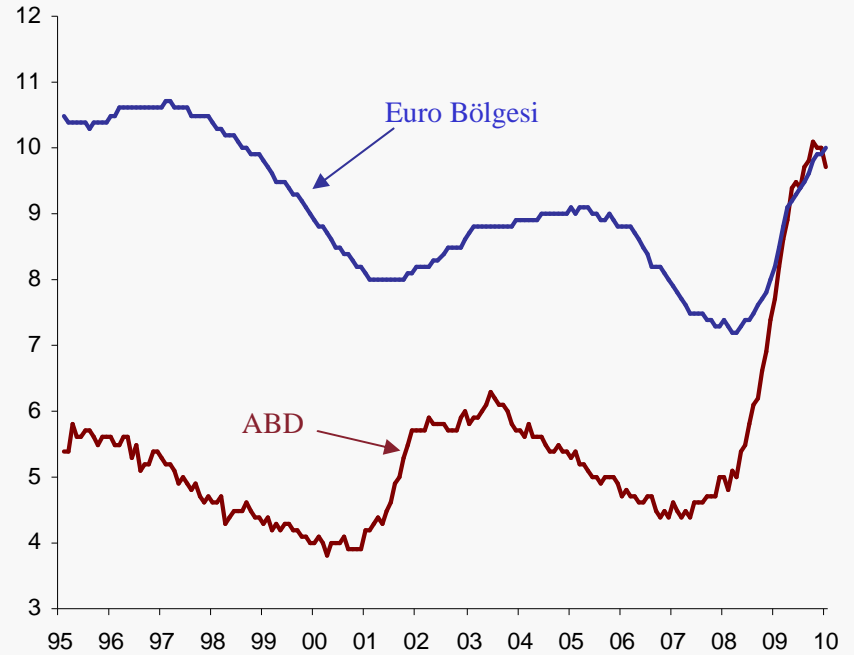
Bununla birlikte kredi piyasalarındaki sorunların kısmen devam etmesi ve işsizlik oranlarının yüksek seviyelerini koruması geleceğe dönük belirsizlikleri artırmaktadır.

ABD ve Euro Bölgesi Kredi Gelişmeleri
(Ocak 1999 – Aralık 2009, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

ABD ve Euro Bölgesinde İşsizlik Oranı
(Ocak 1995 – Aralık 2009, yüzde)

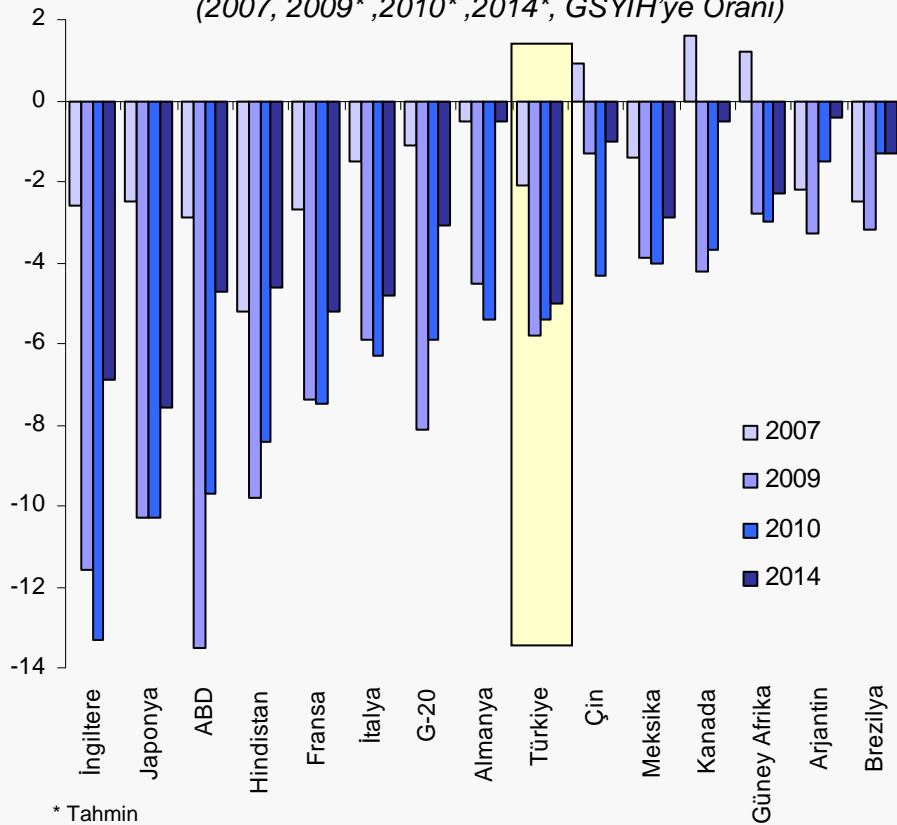

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Küresel Riskler

Özellikle gelişmiş ülkelerde uygulanan genişleyici maliye politikalarının bir sonucu olarak hızla artan bütçe açıkları ve kamu borç stokları, uzun vadeli faiz oranlarını artırarak özel talebi olumsuz yönde etkileyebilecek önemli bir risk unsurudur.

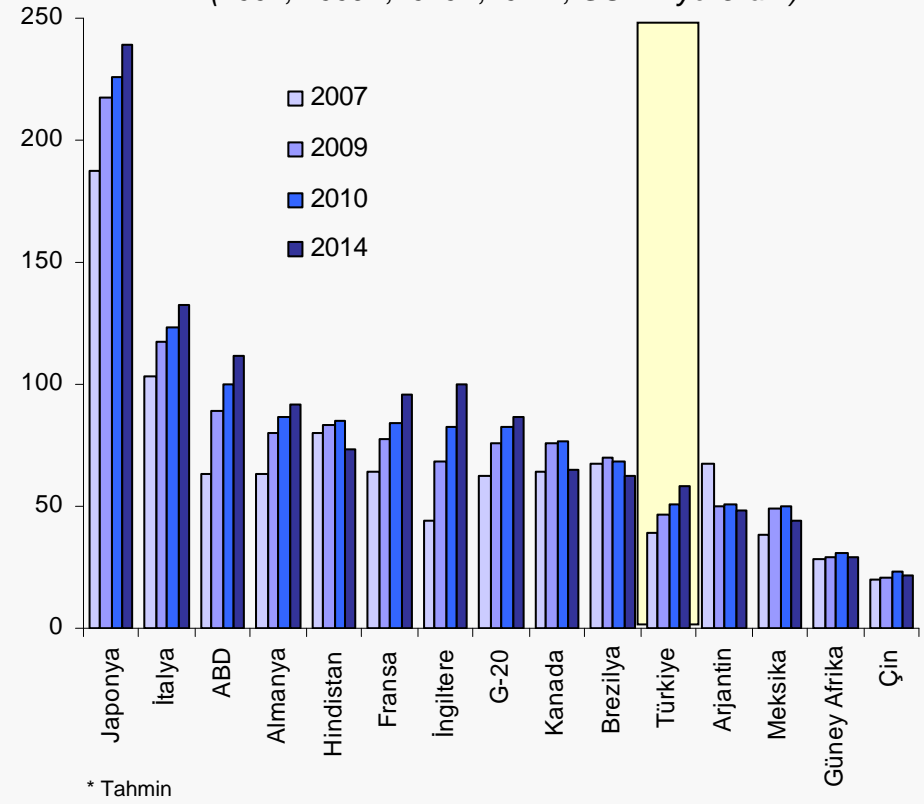
Seçilmiş Ülkelerin Bütçe Dengesi
(2007, 2009*, 2010*, 2014*, GSYİH'ye Oranı)

* Tahmin

Kaynak: IMF, TCMB

Seçilmiş Ülkelerin Merkezi Hükümet Borcu
(2007, 2009*, 2010*, 2014*, GSYİH'ye Oranı)

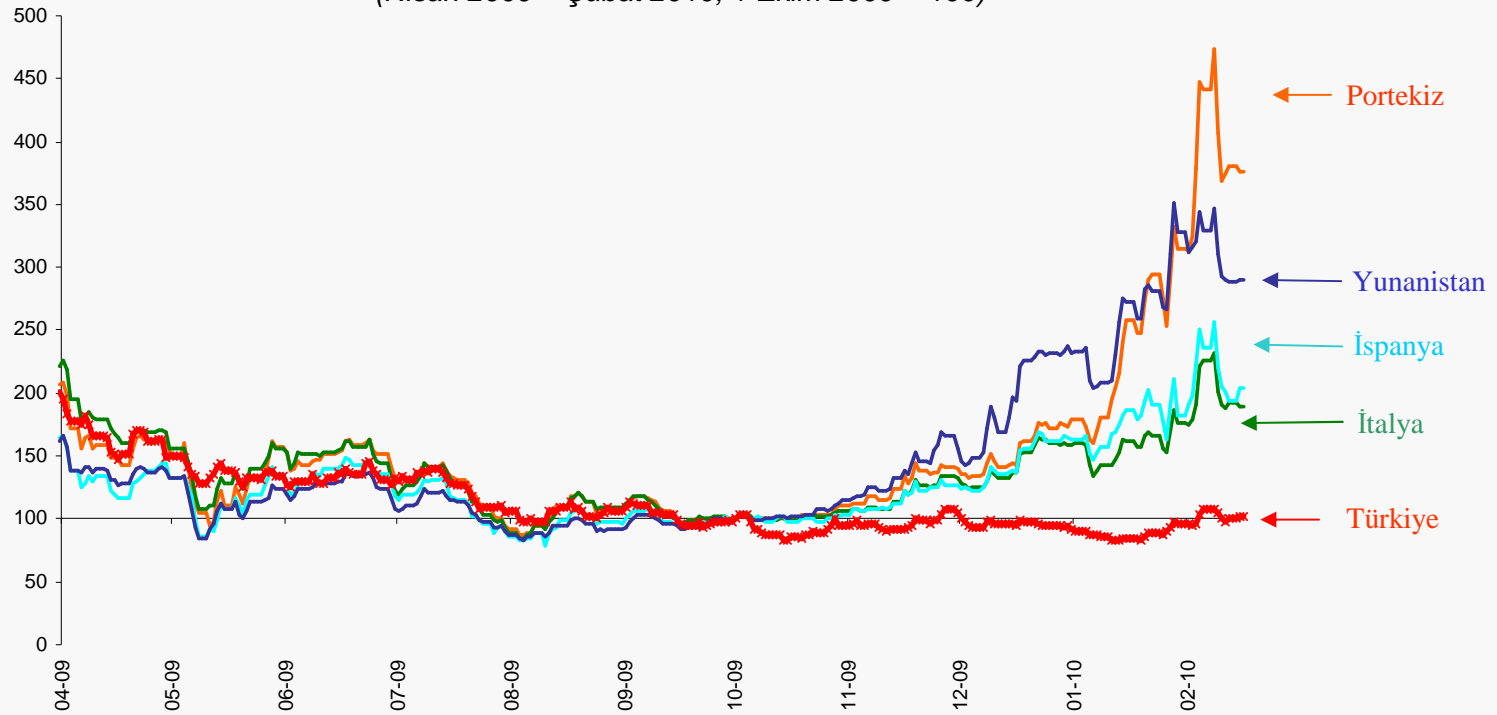
* Tahmin

Kaynak: IMF, TCMB

Küresel Riskler

Son dönemde borç yükü yüksek ülkelerin risk primlerinde sert yükselişler gözlenmektedir. Türkiye'nin risk primi ise, güçlü finans sektörü ve düşük borçluluk oranının verdiği destek ile istikrarlı seyrini korumuştur.

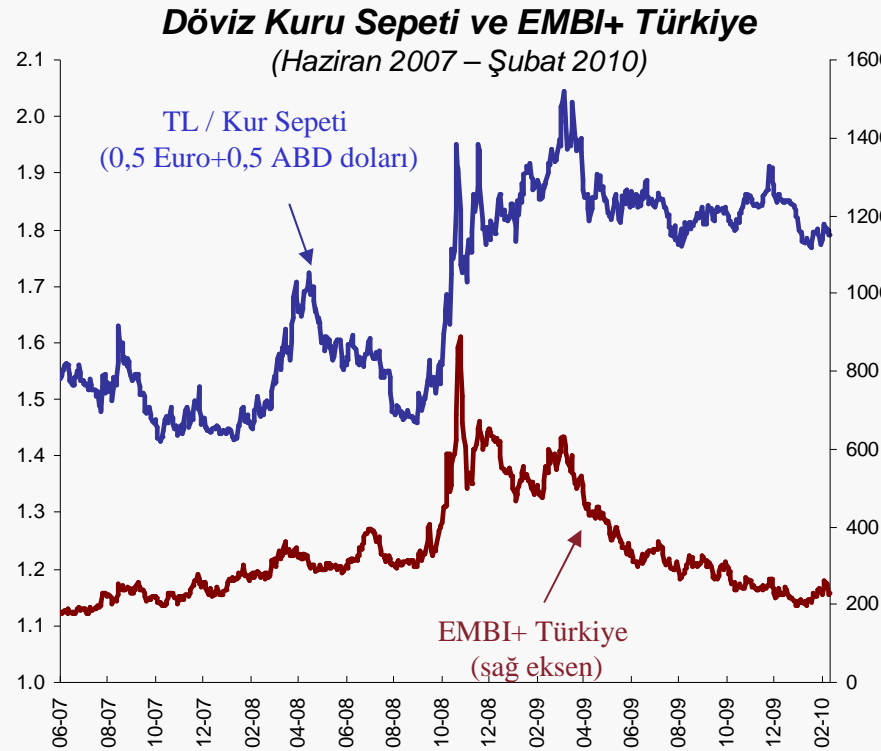
Seçilmiş Ülkelerin CDS Primleri
(Nisan 2009 – Şubat 2010, 1 Ekim 2009 = 100)

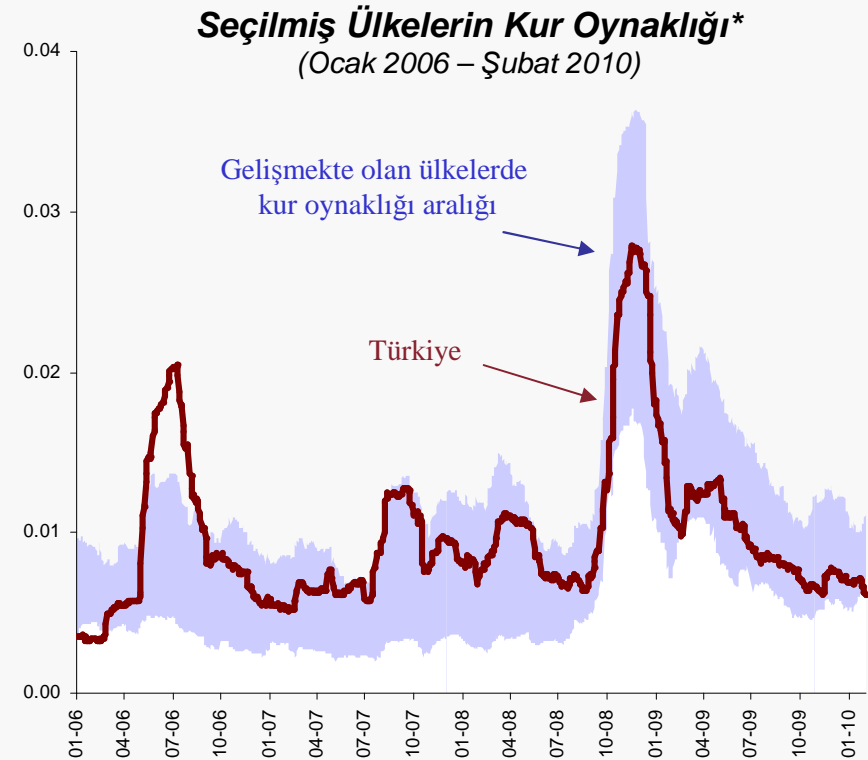
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Türkiye'de Finansal İstikrar

Tarihsel olarak oynaklığı en yüksek ve küresel risk iştahına en duyarlı para birimlerinden olan Türk lirasının, küresel kriz boyunca sergilediği görece olarak istikrarlı seyir, 2010 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiştir.

Kaynak: Bloomberg, TCMB

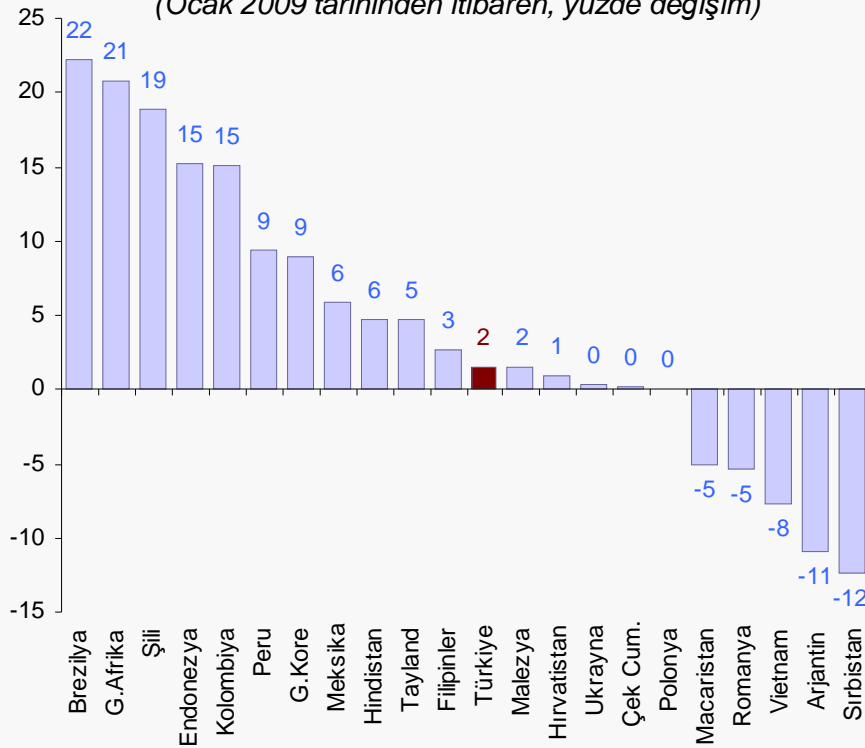

*50 Günlük standart sapma; Brezilya, Şili, Çek Cum., Macaristan, Meksika, Yeni Zelanda, Polonya, G. Afrika, G. Kore (en yüksek ve en düşük değerler)
Kaynak: Bloomberg, TCMB

Türkiye'de Finansal İstikrar

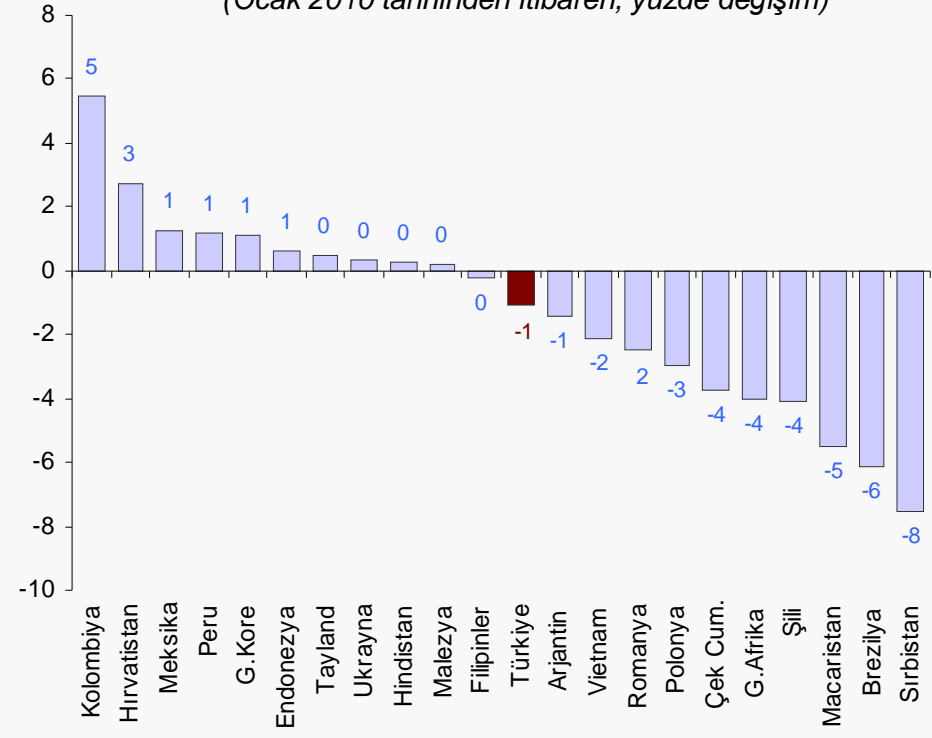
Diğer gelişmekte olan ülkelerle kıyaslandığında, Türk lirasının değerinde önemli bir değişim gözlenmemektedir.

**ABD Doları Karşısında
Yerel Para Birimlerinin Değer Kazancı**
(Ocak 2009 tarihinden itibaren, yüzde değişim)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

**ABD Doları Karşısında
Yerel Para Birimlerinin Değer Kazancı**
(Ocak 2010 tarihinden itibaren, yüzde değişim)

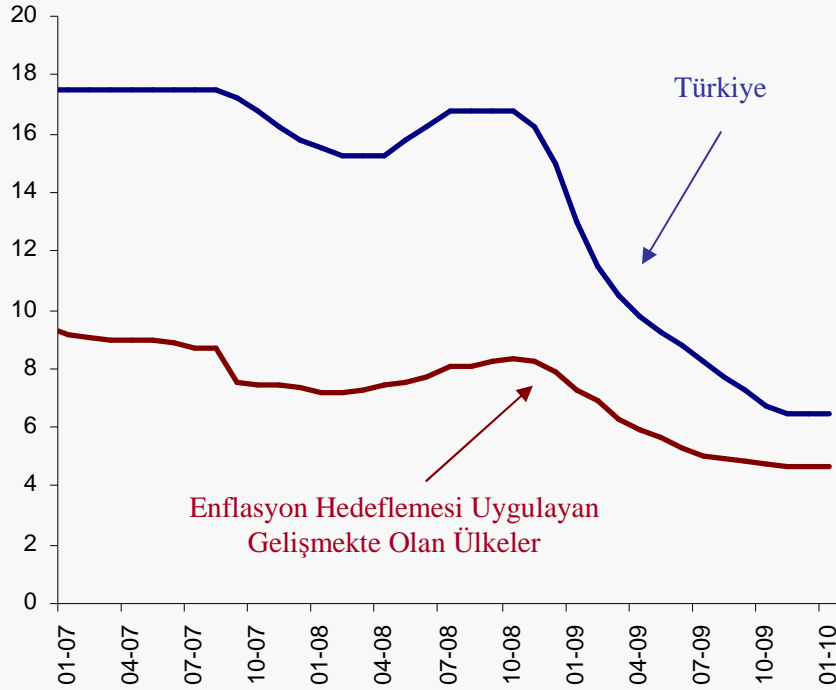
Kaynak: Bloomberg, TCMB

II. Para Politikası Duruşu

Para Politikası Duruşu

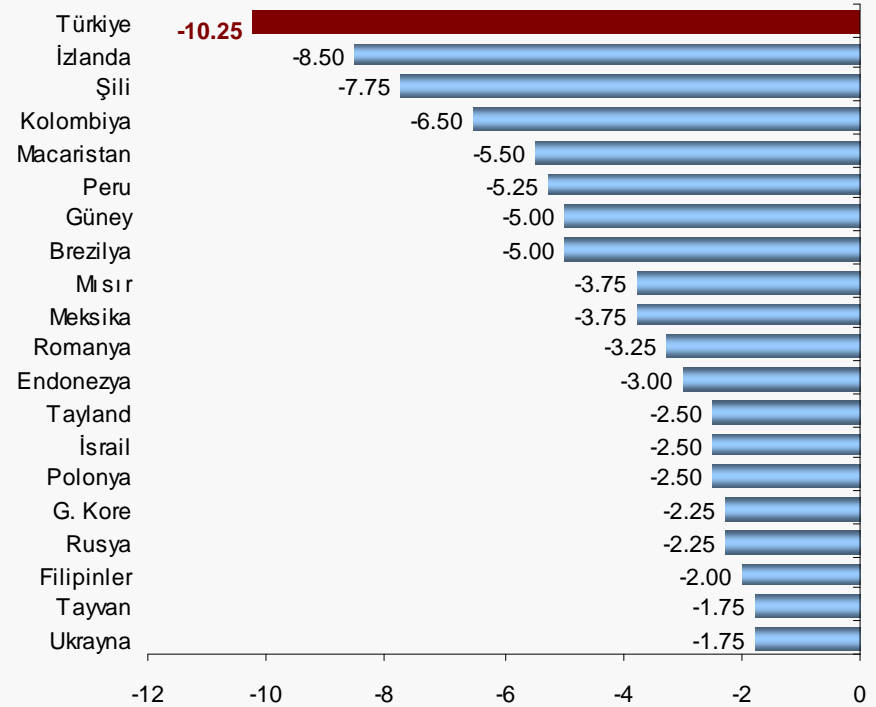
Türkiye’de finansal sistemin görece sağlamlığı, fiyat istikrarını sağlama temel amacımız ile çelişmeksizin, küresel krizin ekonomimiz üzerinde yaratabileceği olumsuzlukları sınırlamaya odaklanmamıza imkan sağlamıştır.

Enflasyon Hedeflemesi Yapan Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye’de Politika Faiz Oranı
(Ocak 2007– Ocak 2010, yüzde)

Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

Gelişmekte Olan Ülkelerde Politika Faiz Oranlarının Değişimi
(Ekim 2008 – Şubat 2010, yüzde puan)

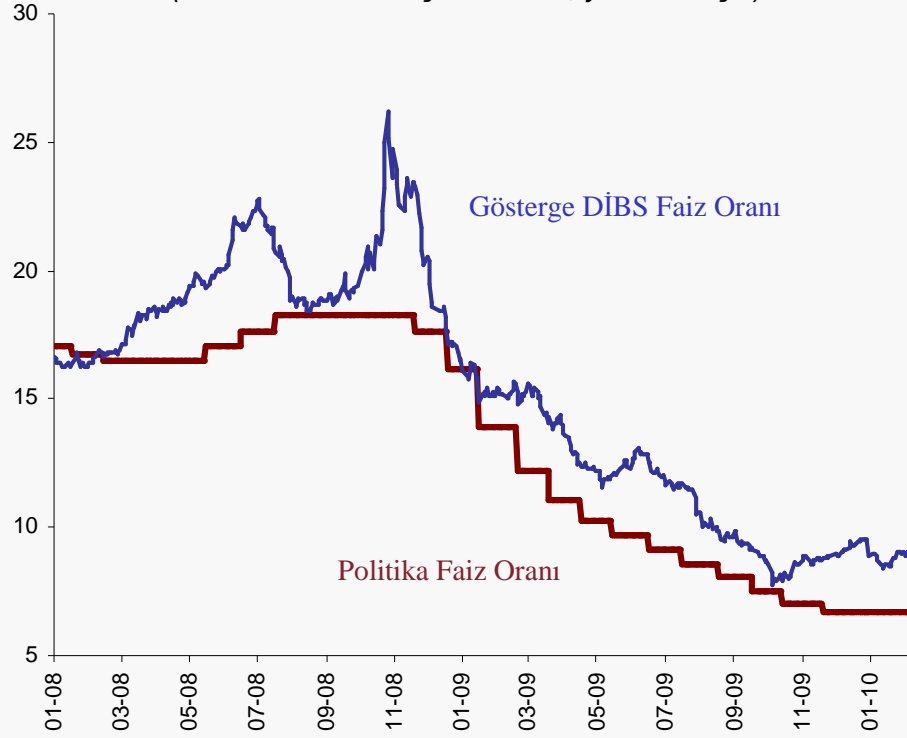

Kaynak: Merkez Bankaları, TCMB

Para Politikası Duruşu

Tüm dünyada kamunun artan borçluluk oranlarının faizler üzerinde yukarı yönlü baskı yapmasının beklendiği bir dönemde, Türkiye’de piyasa faizlerinin temel belirleyicisinin TCMB’nin politika faizleri olması, para politikasının etkinliğinin bir göstergesidir.

TCMB Politika Faiz Oranı ve Gösterge DİBS Faiz Oranı
(1 Ocak 2008 – 11 Şubat 2010, yüzde bileşik)

Kaynak: BDDK, TCMB

	Politika Faizi	Değişim
Eylül 08	16.75	0.00
Kasım 08	16.25	-0.50
Aralık 08	15.00	-1.25
Ocak 09	13.00	-2.00
Şubat 09	11.50	-1.50
Mart 09	10.50	-1.00
Nisan 09	9.75	-0.75
Mayıs 09	9.25	-0.50
Haziran 09	8.75	-0.50
Temmuz 09	8.25	-0.50
Ağustos 09	7.75	-0.50
Eylül 09	7.25	-0.50
Ekim 09	6.75	-0.50
Kasım 09	6.50	-0.25
Aralık 09	6.50	0.00
Ocak 10	6.50	0.00
Şubat 10	6.50	0.00

Para Politikası Duruşu

Reel faizin durgunluk dönemlerinde düşmesi, sağlıklı işleyen ekonomilerde beklenen bir gelişme olmakla birlikte, Türkiye ekonomisinde daha önce gözlenmemiş bir durumdur.

Seçilmiş Ülkelerde Enflasyon ve Politika Faiz Oranı
(Şubat 2010, yüzde)

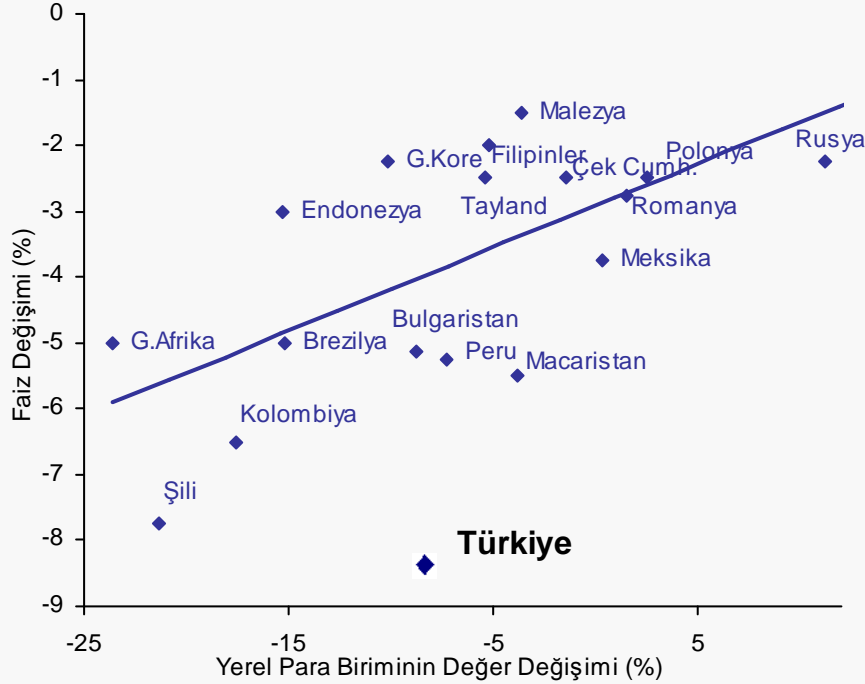
	Politika Faiz Oranları	2010 Enflasyon Beklentileri	Reel Politika Faiz Oranları
Şili	0.50	2.50	-1.95
Tayland	1.25	3.20	-1.89
Kore	2.00	3.00	-0.97
Türkiye	6.50	7.50	-0.93
Çek C.	1.00	1.45	-0.44
Malezya	2.00	2.25	-0.24
Filipinler	4.00	4.20	-0.19
Meksika	4.50	4.55	-0.05
G.Afrika	7.00	5.90	1.04
Polonya	3.50	2.40	1.07
Macaristan	6.00	3.80	2.12
Çin	5.31	3.00	2.24
Brezilya	8.75	4.40	4.17

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Para Politikası Duruşu

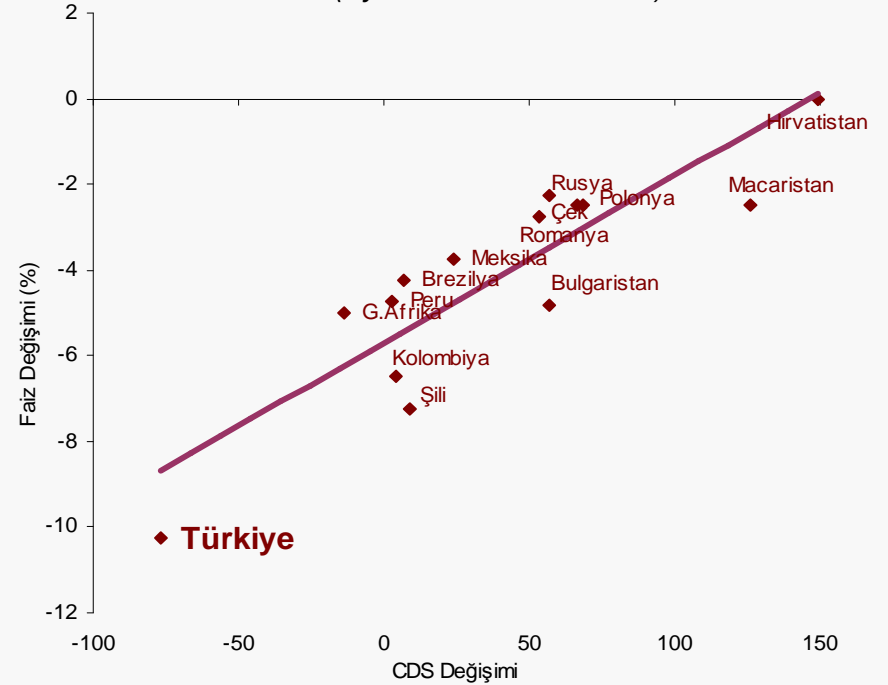
Gelişmekte olan ülkelerde merkez bankalarının politika faizi kararlarının kendi para birimleri üzerinde kısa vadedeki etkisi sınırlı kalmıştır. Bu dönemde para birimlerinin değerlerinin temel belirleyicisi küresel risk algılamaları olmaya devam etmiştir.

Kriz Süreci Boyunca Faiz – Kur İlişkisi
(Kasım 2008 – Ocak 2010)

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Kriz Süreci Boyunca Faiz – Ülke Riskliliği İlişkisi
(Eylül 2008 – Ocak 2010)

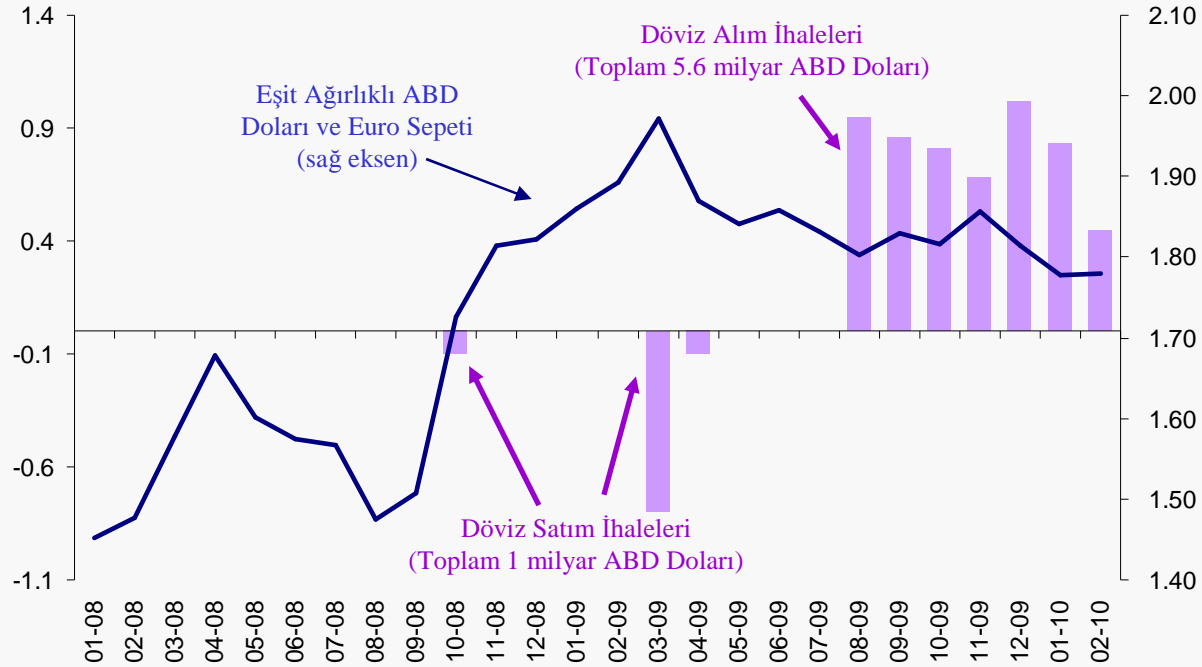

Kaynak: Bloomberg, TCMB

Para Politikası Duruşu

4 Ağustos 2009 tarihinden bu yana gerçekleştirilen döviz alım ihaleleri ile toplam 5,6 milyar ABD doları döviz alınmış ve piyasaya 8,4 milyar TL'ye yakın Türk lirası cinsi likidite verilmiştir.

TL Karşılığı Döviz Alım ve Satım İhaleleri ve Döviz Sepeti
(Ocak 2008 – Şubat 2010*)

* 14 Şubat 2010 itibarıyla

Kaynak: TCMB

Para Politikası Duruşu

23 Aralık 2009 tarihinden itibaren ihale yöntemiyle ikincil piyasadan 1,5 milyar TL tutarında DİBS alınmıştır. Yapılan analizler, DİBS alımlarının piyasadaki arz talep dengesini bozucu bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

İhalelerde ve İMKB’de Oluşan Getiriler (23 Aralık 2009 – 12 Şubat 2010, yüzde)

TCMB'nin DİBS Alım İhalesi	Min	Ort.	Maks.	İMKB Ağırlıklı Ort. Bileşik Getiri
23.12.2009	9,45	9,46	9,47	9,46
25.12.2009	9,51	9,52	9,55	9,54
30.12.2009	9,33	9,35	9,44	9,35
06.01.2010	8,93	8,94	8,95	8,94
08.01.2010	8,59	8,60	8,61	8,57
13.01.2010	8,84	8,84	8,84	8,98
15.01.2010	8,39	8,42	8,44	8,42
20.01.2010	8,46	8,47	8,48	8,49
22.01.2010	8,44	8,46	8,49	8,46
27.01.2010	8,94	8,97	9,01	9,01
29.01.2010	8,61	8,62	8,64	8,65
03.02.2010	8,81	8,84	8,88	8,89
05.02.2010	8,18	8,20	8,21	8,21
10.02.2010	8,40	8,47	8,50	8,50
12.02.2010	7,95	7,95	7,95	7,95

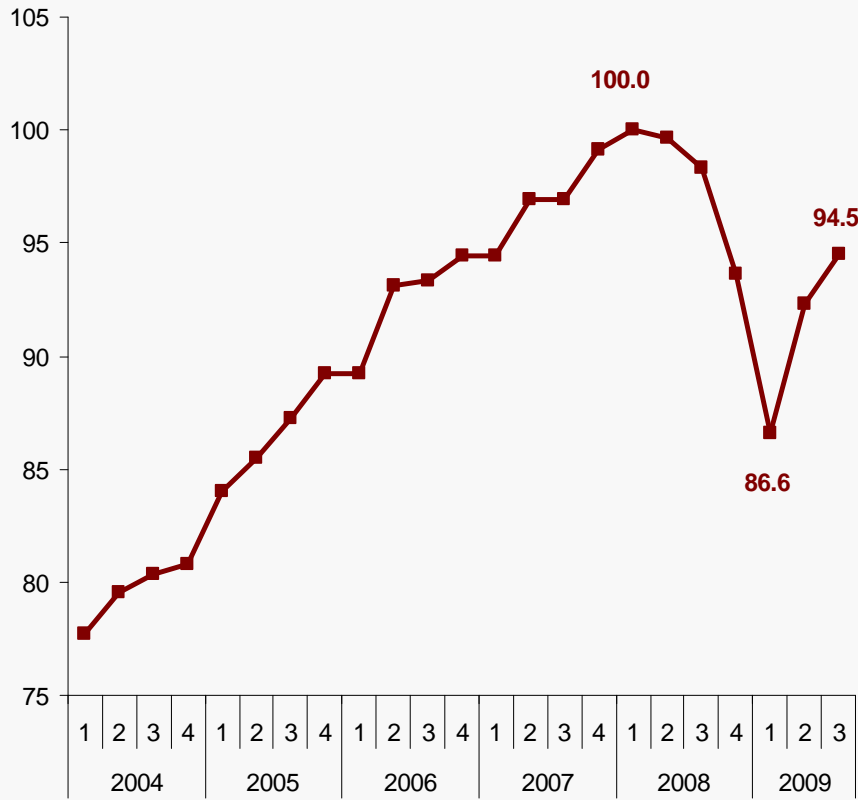
Kaynak: İMKB, TCMB

III. Türkiye Ekonomisinde Son Gelişmeler

Türkiye Ekonomisi

Son dönemde açıklanan veriler iktisadi faaliyetteki ılımlı toparlanma sürecinin devam ettiğini göstermektedir.

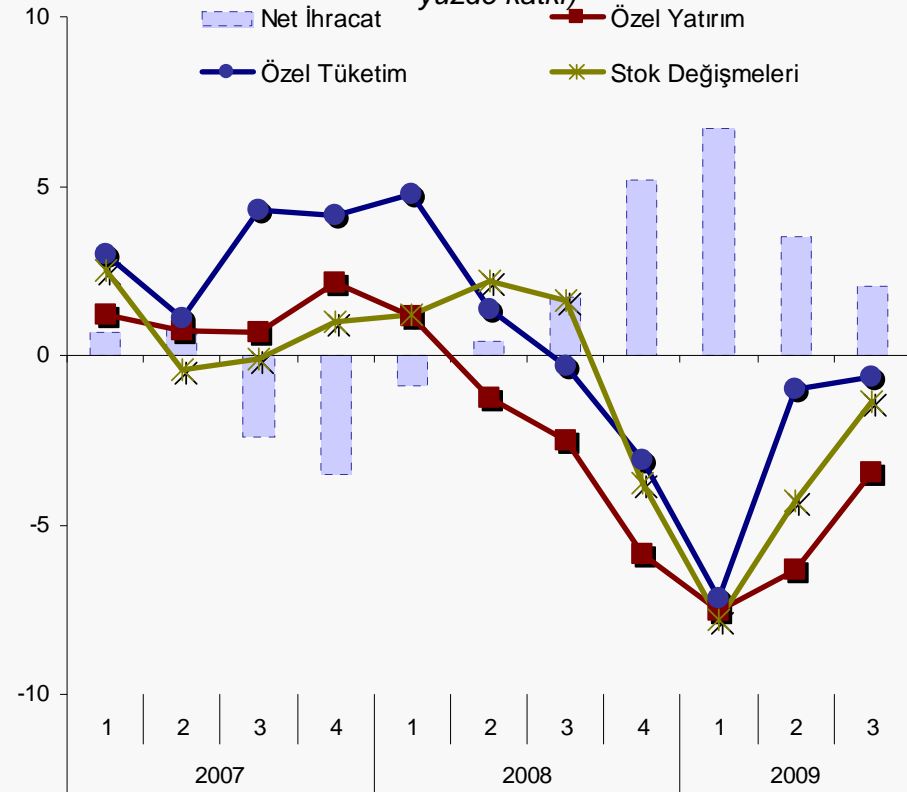
Mevsimsellikten Arındırılmış Reel GSYİH
(2004 1.Ç – 2009 3.Ç, 2008 1.Ç=100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Büyümenin Bileşenleri

(2007 4.Ç – 2009 3.Ç, bir önceki yılın aynı dönemine göre, yüzde katkı)

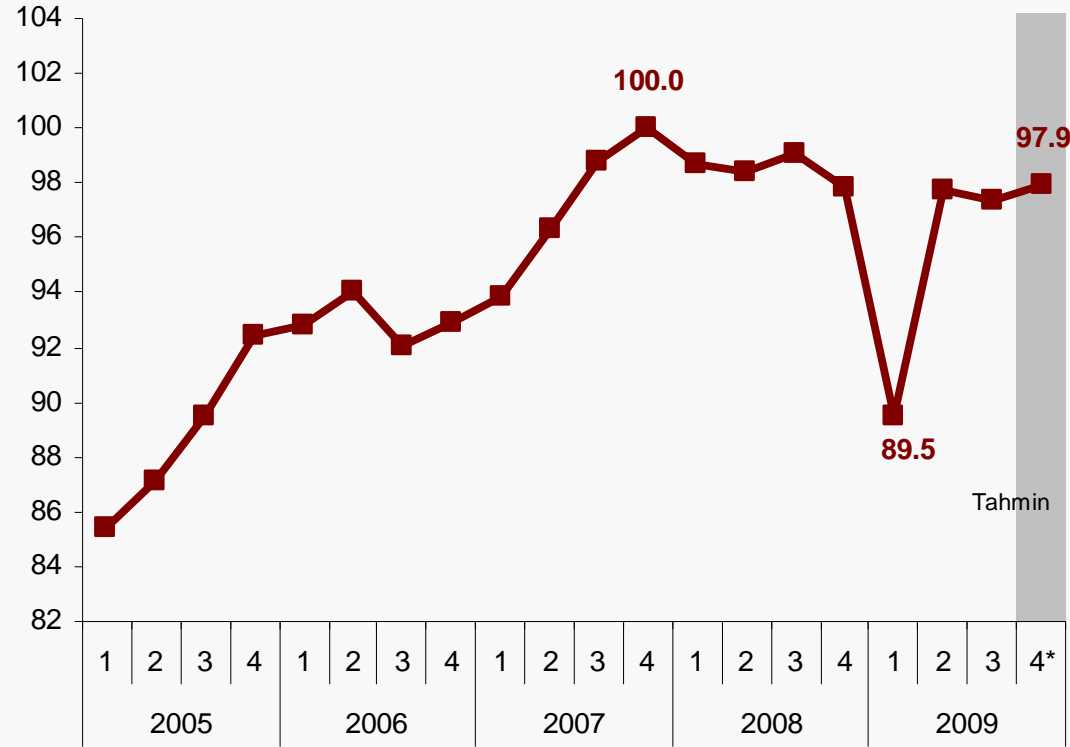

Kaynak: TÜİK, TCMB

Özel Tüketim

Özel tüketim harcamalarındaki kademeli toparlanmanın, yılın son çeyreğinde devam ettiği tahmin edilmektedir.

Mevsimsellikten Arındırılmış Reel Özel Tüketim Harcamaları*
(2005 1.Ç – 20094.Ç, 2007 4.Ç = 100)

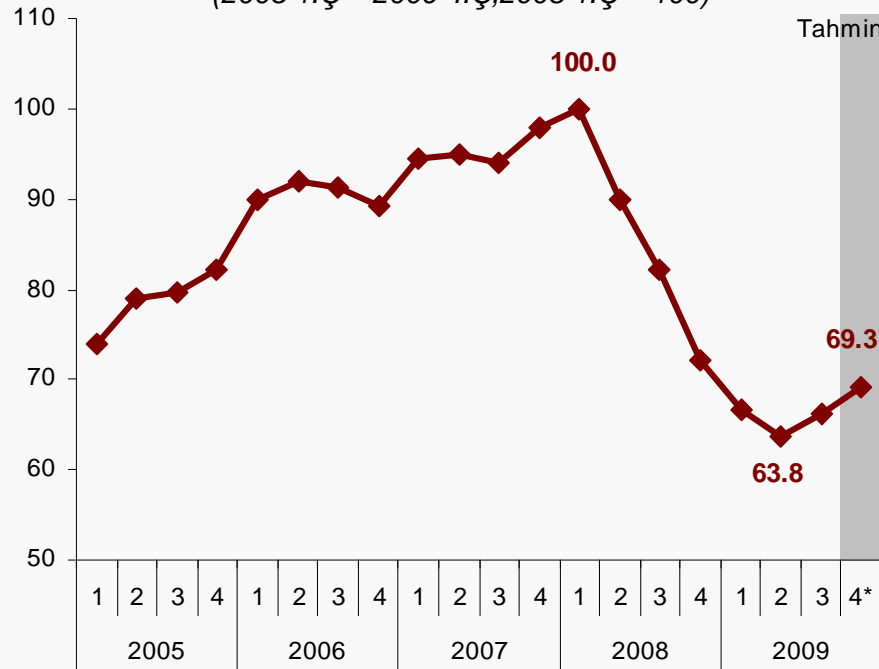
Kaynak: TÜİK, TCMB

Özel Yatırım

Özel yatırım harcamaları, 2009 yılının ortasından bu yana artış eğilimi sergilemekle birlikte düşük seviyesini korumaktadır.

Mevsimsellikten Arındırılmış Reel Özel Yatırım Harcamaları

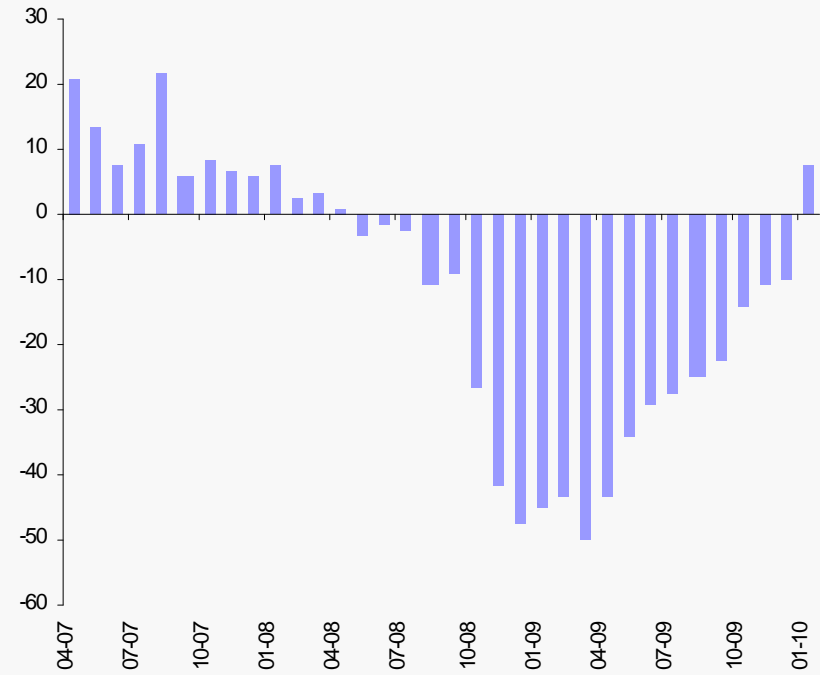
(2005 1.Ç – 2009 4.Ç, 2008 1.Ç = 100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Sabit Sermaye Yatırım Harcama Beklentisi

(Nisan 2007 – Ocak 2010, yüzde)

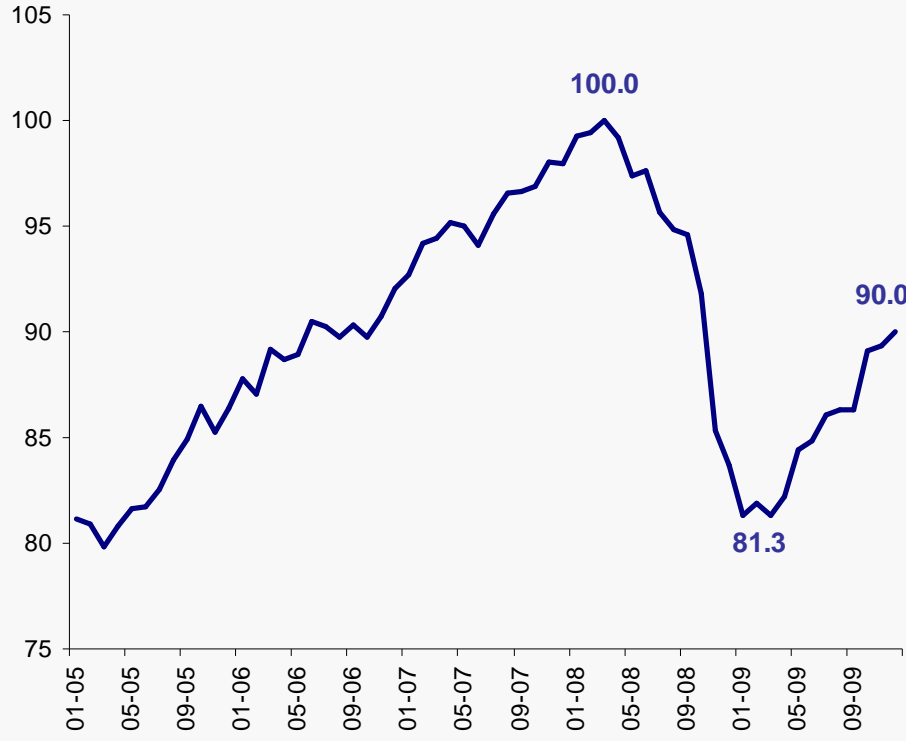

Kaynak: TÜİK, TCMB

Üretim Gelişmeleri

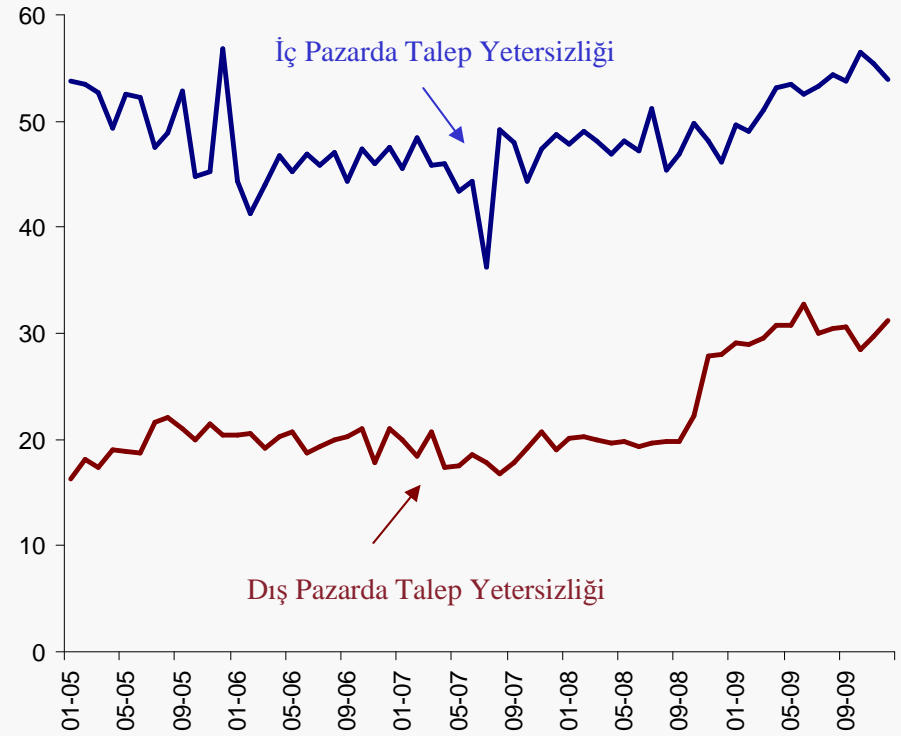
Sanayi üretimi, 2009 yılının ikinci çeyreğinden itibaren istikrarlı bir artış eğilimine girmiştir. Bununla birlikte, iç ve dış talep yetersizliği firmaların tam kapasite ile çalışmalarını kısıtlamaya devam etmektedir.

**Mevsimsellikten Arındırılmış
Sanayi Üretim Endeksi**
(Ocak 2005 – Aralık 2009, Mart 2008=100)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Tam Kapasite ile Çalışmama Nedenleri
(Ocak 2005 – Aralık 2009, yüzde)

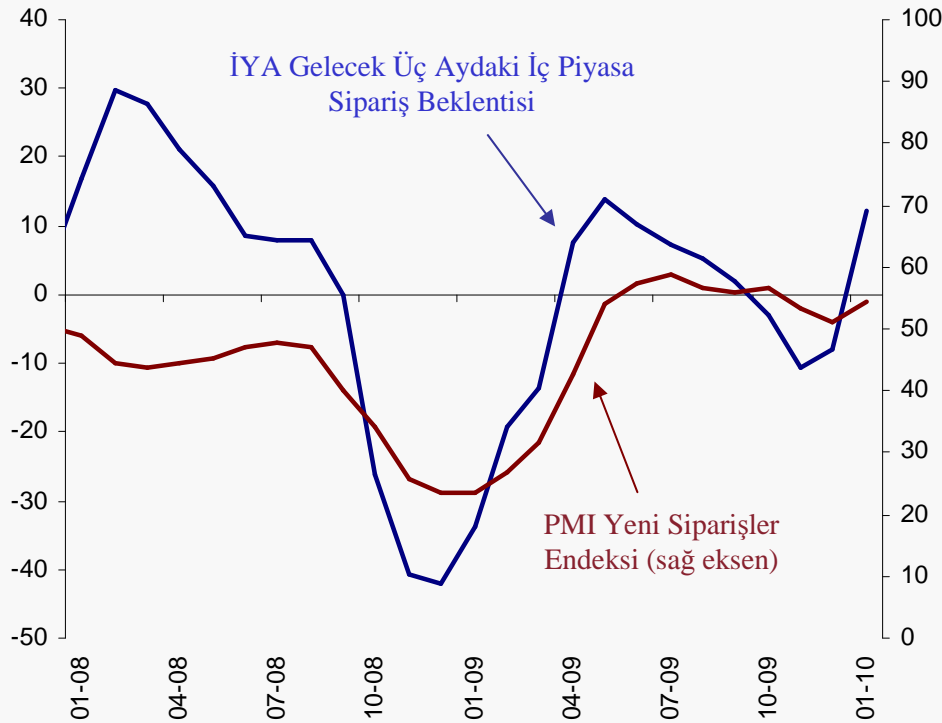

Kaynak: TÜİK, TCMB

Talep Göstergeleri

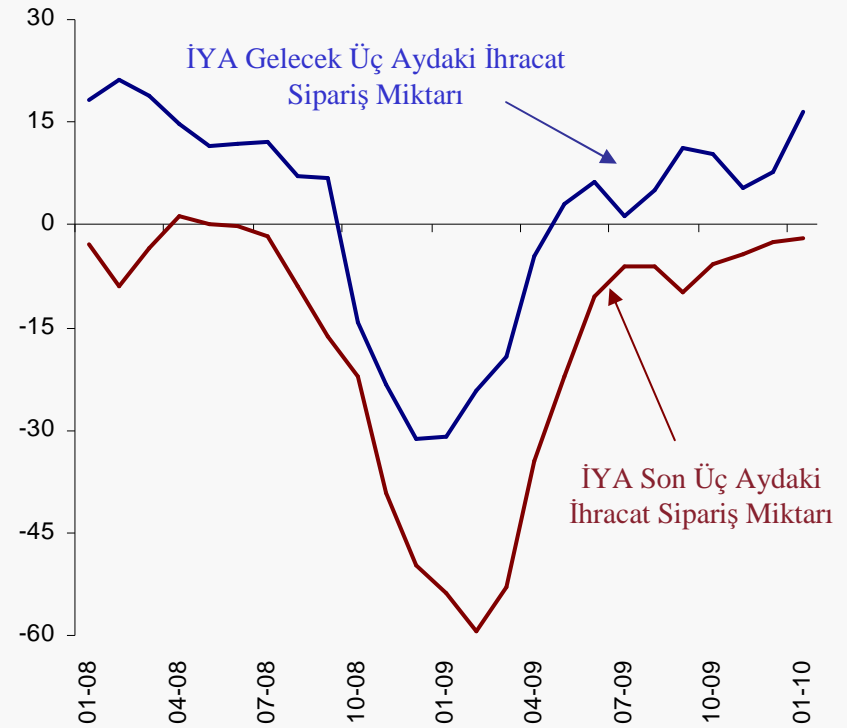
Gelecek 3 aya ilişkin hem iç piyasa siparişlerinde hem de ihracat siparişlerinde ılımlı bir artış gözlenmektedir.

Mevsimsellikten Arındırılmış Talep Göstergeleri
(Ocak 2008 – Ocak 2010)

Kaynak: Markit, TCMB

Mevsimsellikten Arındırılmış İhracat Beklentileri
(Ocak 2008 – Ocak 2010)

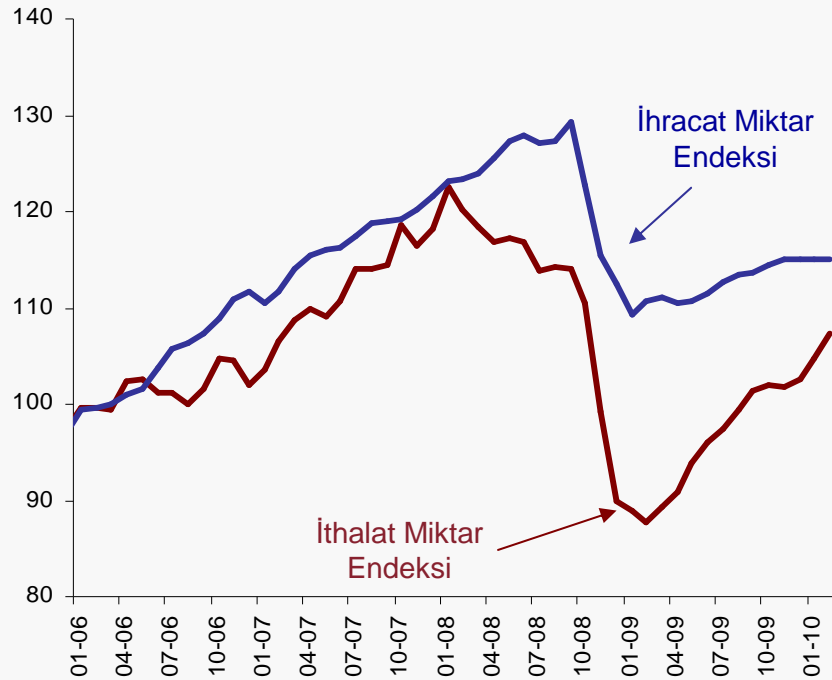

Kaynak: TCMB

Dış Ticaret Gelişmeleri

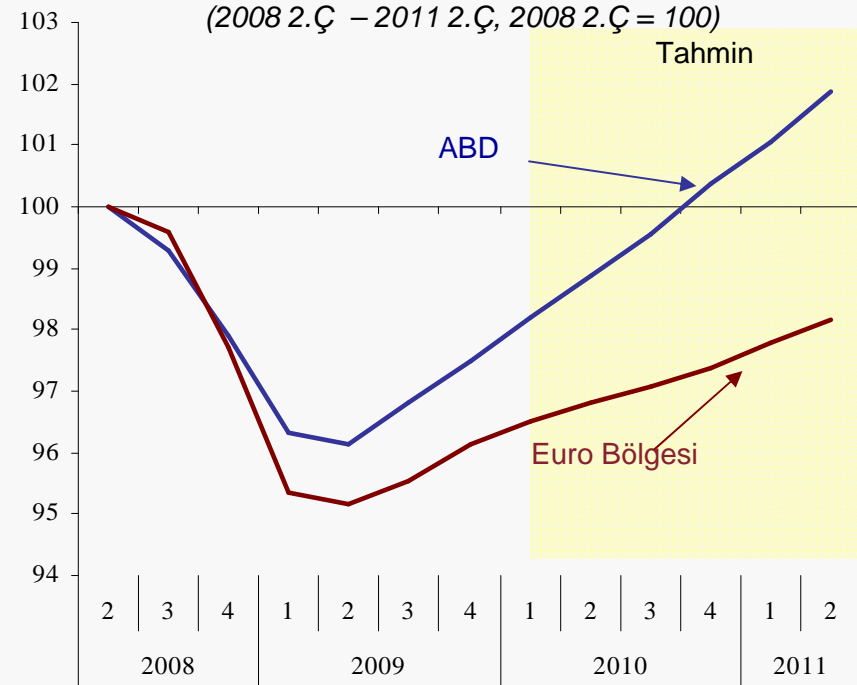
Ancak küresel büyümede belirgin bir iyileşme olmadan dış talepte güçlü bir toparlanma olması beklenmemektedir. Özellikle Euro Bölgesinde iktisadi faaliyette gözlenen toparlanmanın izlediği zayıf seyir, ihracata ilişkin bir risk unsurudur.

İhracat ve İthalat Miktar Endeksleri*
(Ocak 2006 – Aralık 2009, Ocak 2006 = 100)

* Mevsimsellikten arındırılmış, 2 aylık hareketli ortalama
Kaynak: TÜİK, TCMB

ABD ve Euro Bölgeleri Ekonomilerinde Büyüme Tahminleri
(2008 2.Ç – 2011 2.Ç, 2008 2.Ç = 100)

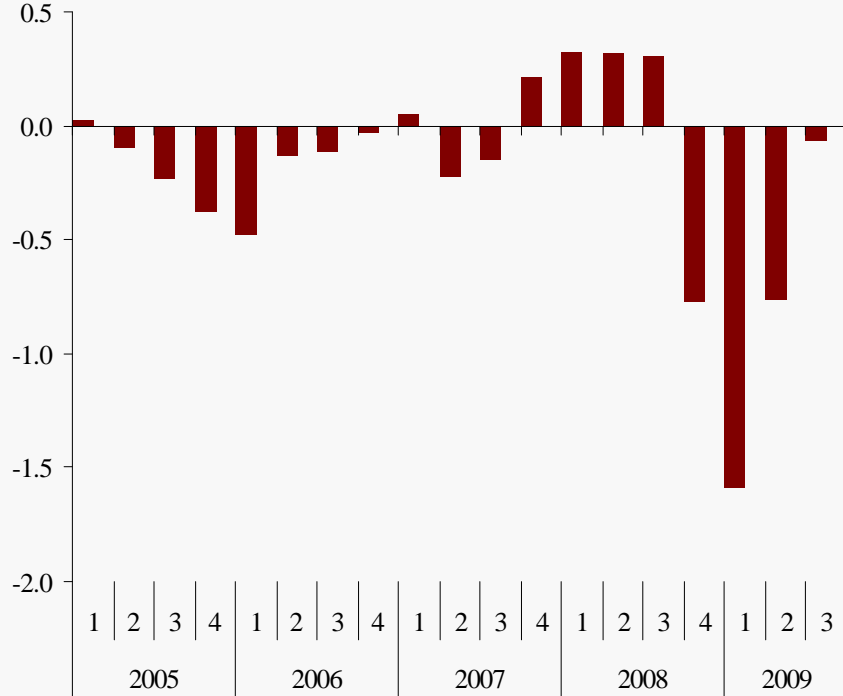

Kaynak: Concensus Forecast

Stoklar

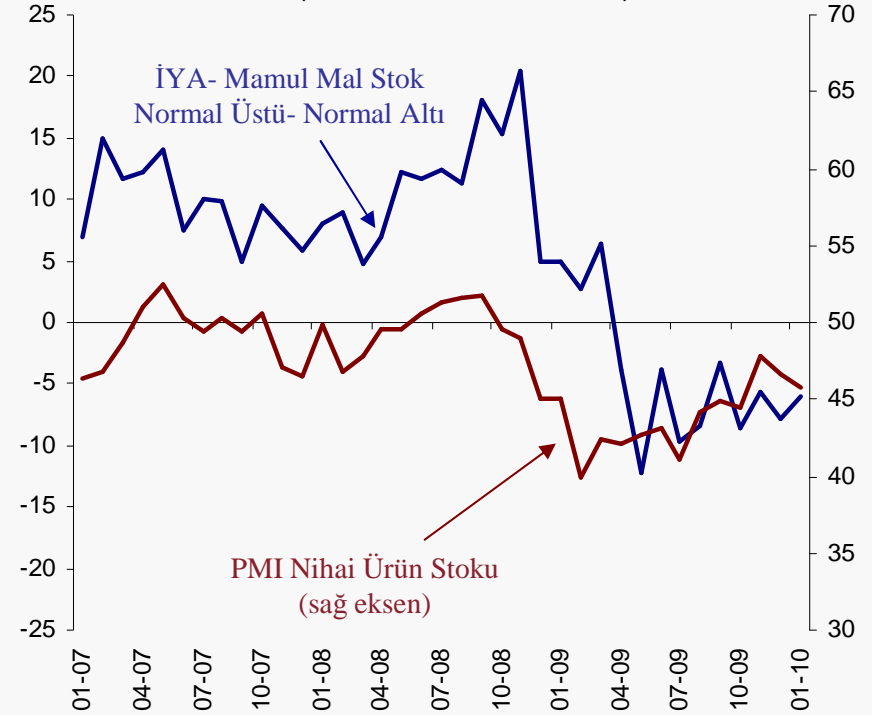
Toplam talebe ilişkin belirsizlikler firmaları ihtiyatlı bir üretim programına sevk etmekte, stok biriktirme konusunda, güçlü büyüme dönemlerine kıyasla, daha isteksiz davranmalarına neden olmaktadır.

Mevsimsellikten Arındırılmış Stok Değişimi
(2005 1.Ç – 2009 3.Ç, 1998 sabit fiyatlarıyla, milyar TL)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Mamul Mal Stok Göstergeleri
(Ocak 2007 – Ocak 2010)

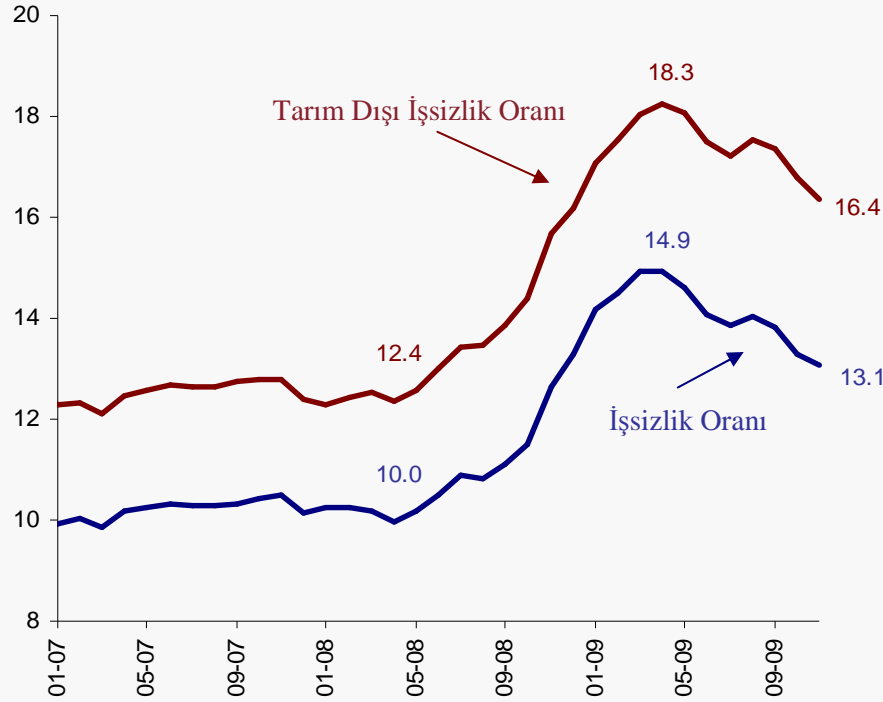

Kaynak: Bloomberg, TCMB

İstihdam

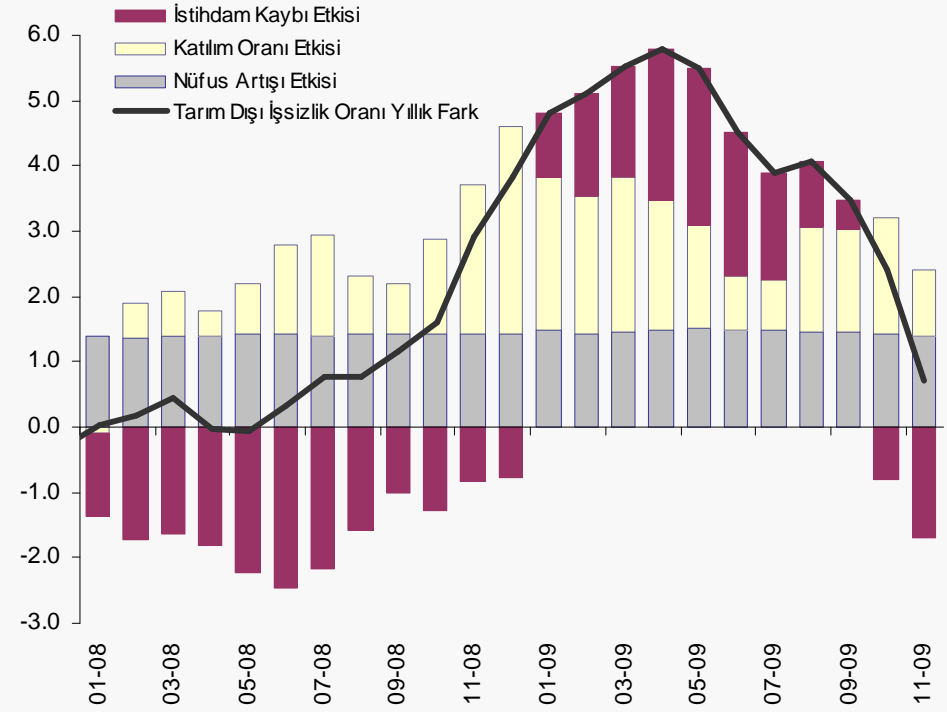
İstihdam koşullarında bir miktar iyileşme gözlenmekle beraber, işsizlik oranları halen yüksek seviyesini korumaktadır.

Mevsimsellikten Arındırılmış İşsizlik Oranları
(Ocak 2007 - Kasım 2009, yüzde)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Tarım Dışı İşsiz Sayısındaki Değişim Dağılımı
(Ocak 2008 - Kasım 2009, yıllık yüzde katkı)

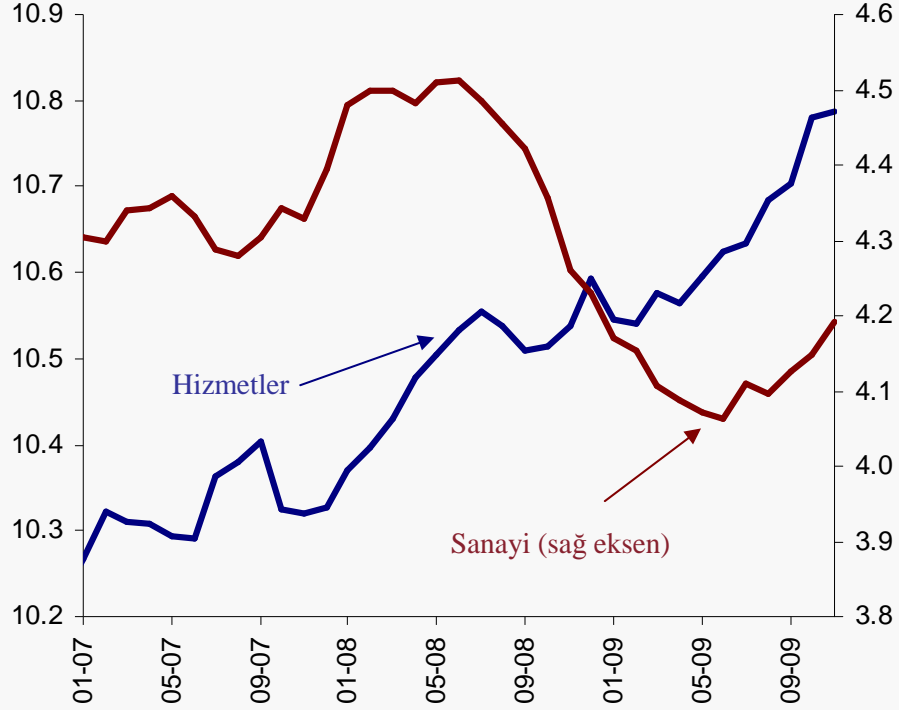

Kaynak: TÜİK, TCMB

İstihdam

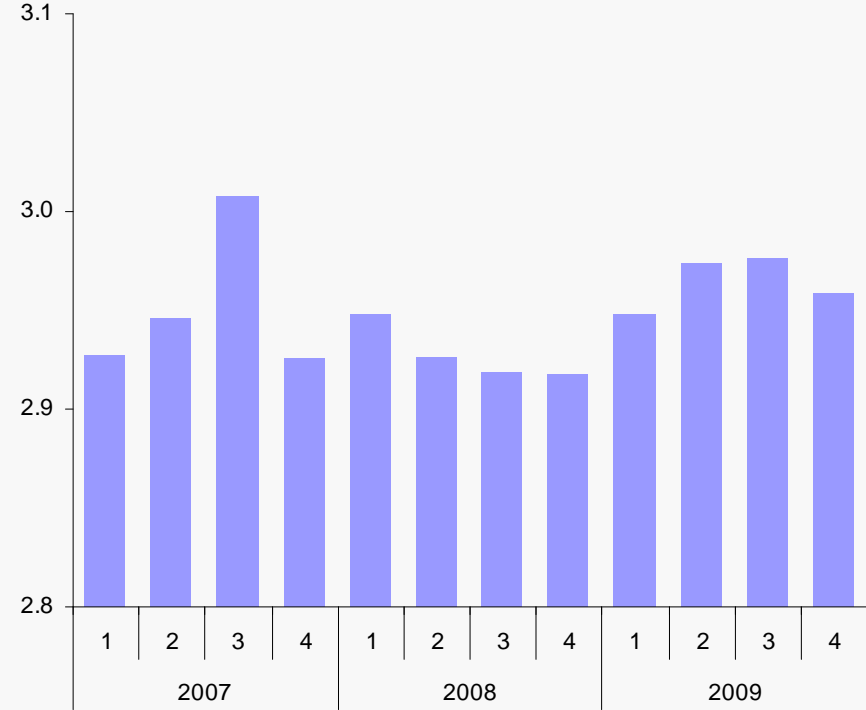
Krizden en çok etkilenen ve tarım dışı istihdamdaki daralmanın temel belirleyicisi olan sanayi istihdamında ılımlı bir artış eğilimi başlamıştır.

Sanayi ve Hizmetler İstihdamı
(Ocak 2007 - Kasım 2009, milyon kişi)

* Mevsimsellikten arındırılmış
Kaynak: TÜİK, TCMB

Kamu İstihdamı
(2007 1.Ç – 2009 4.Ç, milyon kişi)

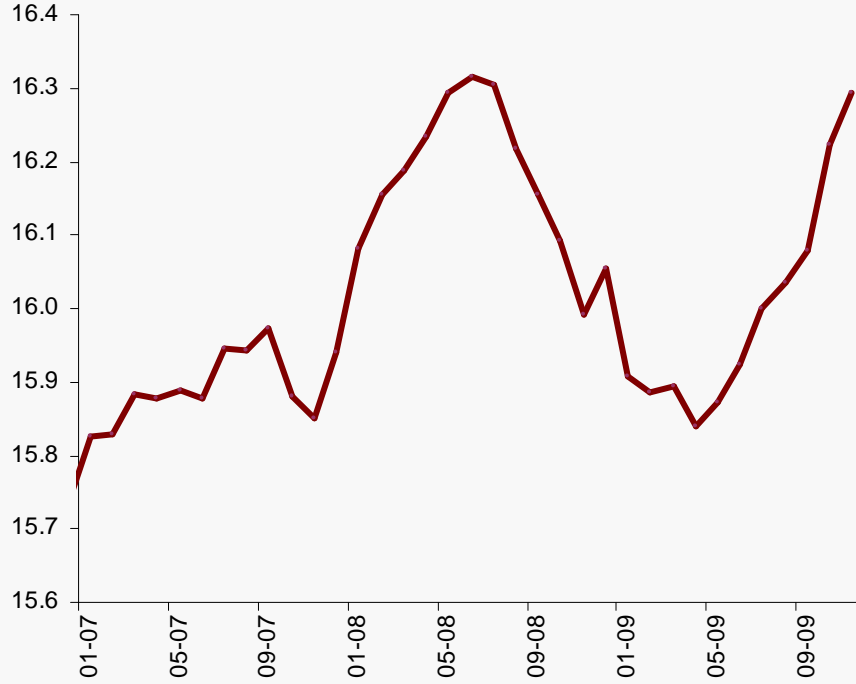

Kaynak: TÜİK, TCMB

İstihdam

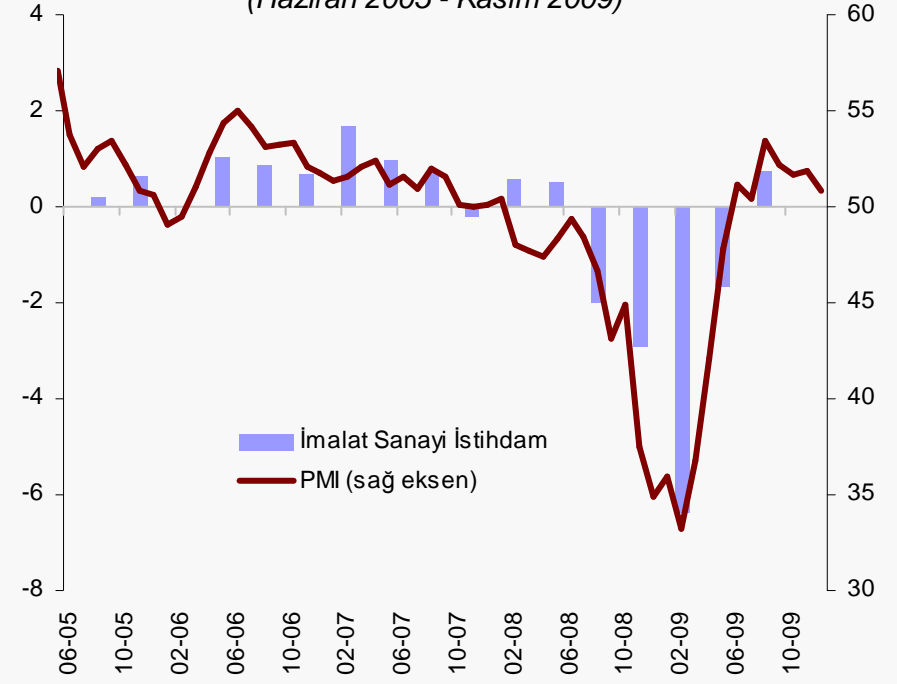
Tarım dışı istihdam, mevsimsellikten arındırılmış verilerle, 2009 Mayıs ayından bu yana artmaya devam etmektedir.

Mevsimsellikten Arındırılmış Tarım Dışı İstihdam
(Ocak 2006 - Kasım 2009, milyon kişi)

Kaynak: TÜİK, TCMB

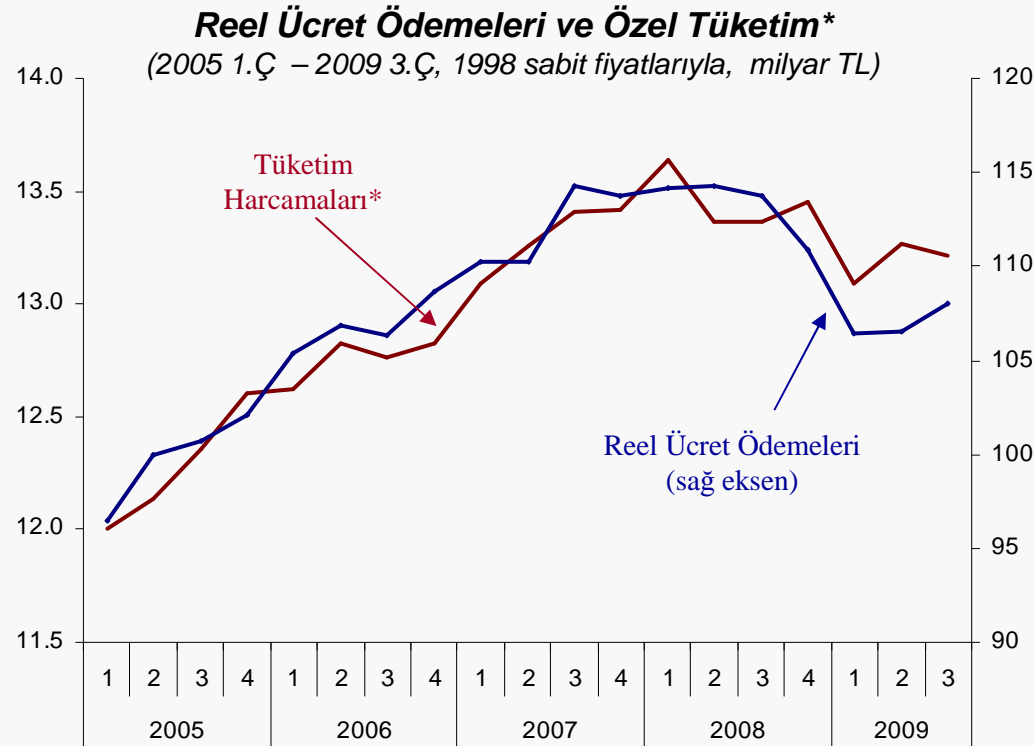
İmalat Sanayi İstihdam Endeksi (çeyreklik yüzde değişim) **ve PMI İstihdam Endeksi**
(Haziran 2005 - Kasım 2009)

Kaynak: TÜİK, Markit, TCMB

Reel Ücret Gelişmeleri

İktisadi faaliyetteki ılımlı toparlanmayla birlikte reel ücret ödemeleri, büyük ölçüde sanayi ve ticaret sektörlerinin katkısıyla, 2009 yılı üçüncü çeyreğinde yeniden artmaya başlamıştır.

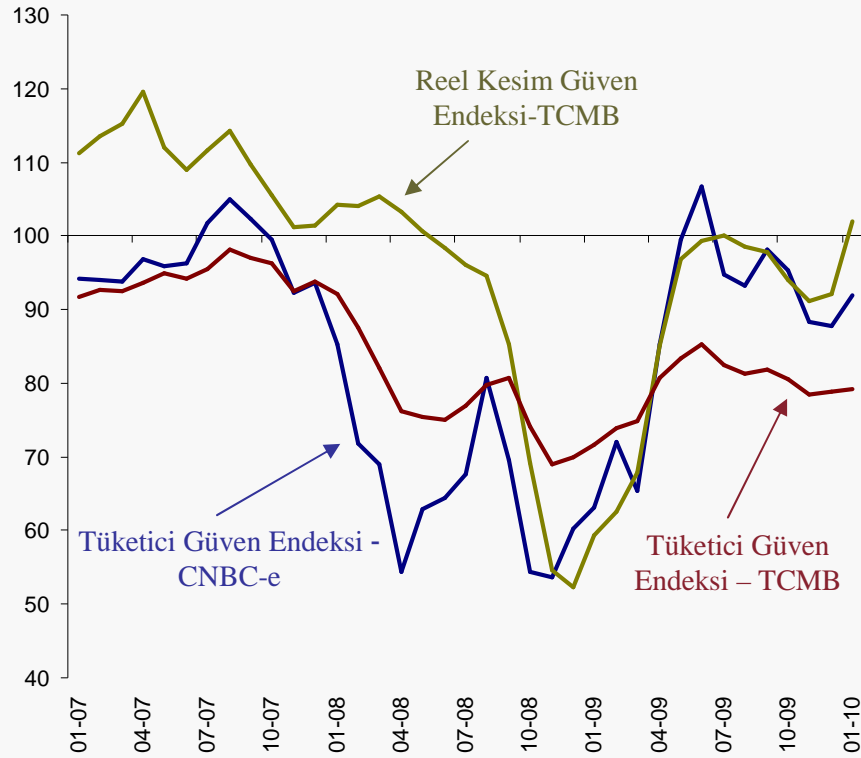
* Sanayi, inşaat, ticaret, lokanta-otel ve ulaştırma-haberleşme sektörlerindeki toplam ücret ödemelerinin ağırlıklı ortalaması.

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Güven Endeksleri ve Öncü Göstergeler

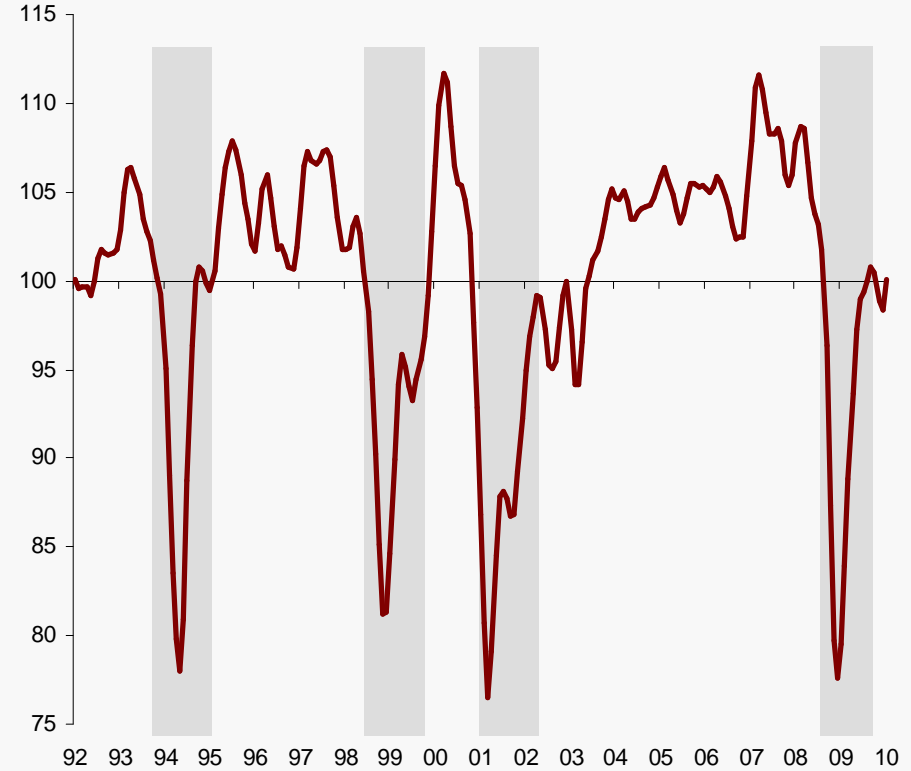
Hem reel kesim hem de tüketici güven endekslerinde ılımlı bir iyileşme görülmektedir.

Reel Kesim ve Tüketici Güven Endeksleri
(Ocak 2007 – Ocak 2010)

Kaynak: CNBC-e, TCMB

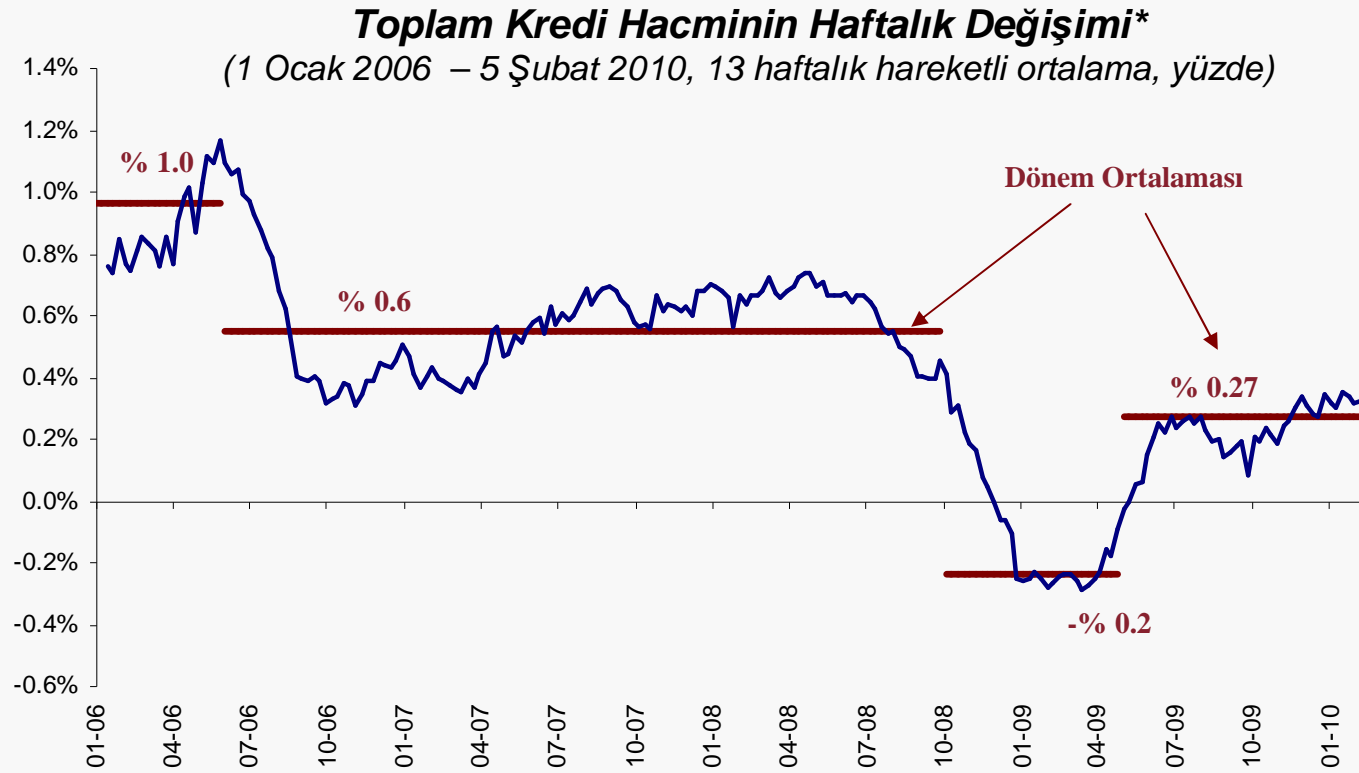
Öncü Göstergeler
(Ocak 1992 – Ocak 2010)

Kaynak: TCMB

Kredi Gelişmeleri

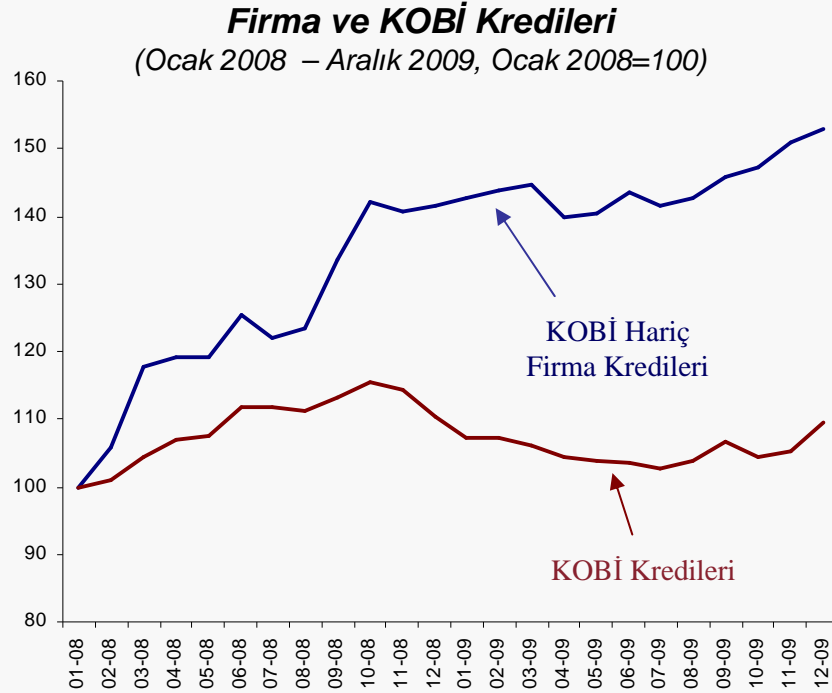
2008 yılı Kasım ayından bu yana sürdürülen faiz indirimlerinin etkisi ve küresel risk algılamalarındaki iyileşmenin desteği ile kredi piyasasında olumlu gelişmeler gözlenmeye başlamış, özellikle firma kredileri hızlı bir artış eğilimine girmiştir.

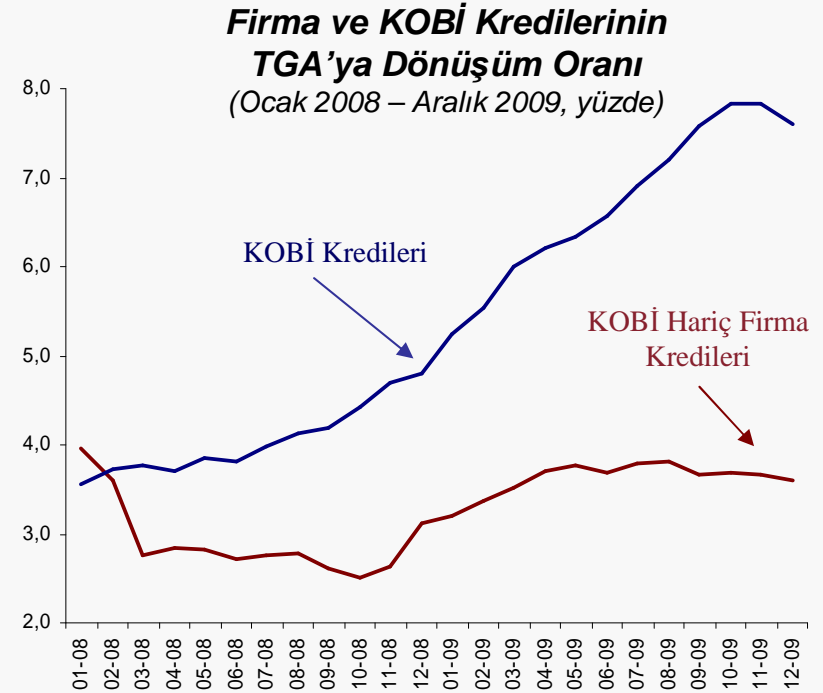
* Mevduat, kalkınma, yatırım ve katılım bankaları ile tüketici finansman şirketlerinin toplamı; kur etkisinden arındırılmış
Kaynak: BBDK, TCMB

Firmalara Verilen Krediler

Sıkı kredi koşulları KOBİ'leri diğer firmalara kıyasla daha çok etkilemiştir. Son dönemde ise hem KOBİ'lere kullanılan kredi miktarında hem de TGA'larda olumlu gelişmeler gözlenmeye başlanmıştır.

milyar TL	KOBİ Kredileri	KOBİ Hariç Firma Kredileri
12-2008	84.6	165.7
12-2009	83.9	178.8

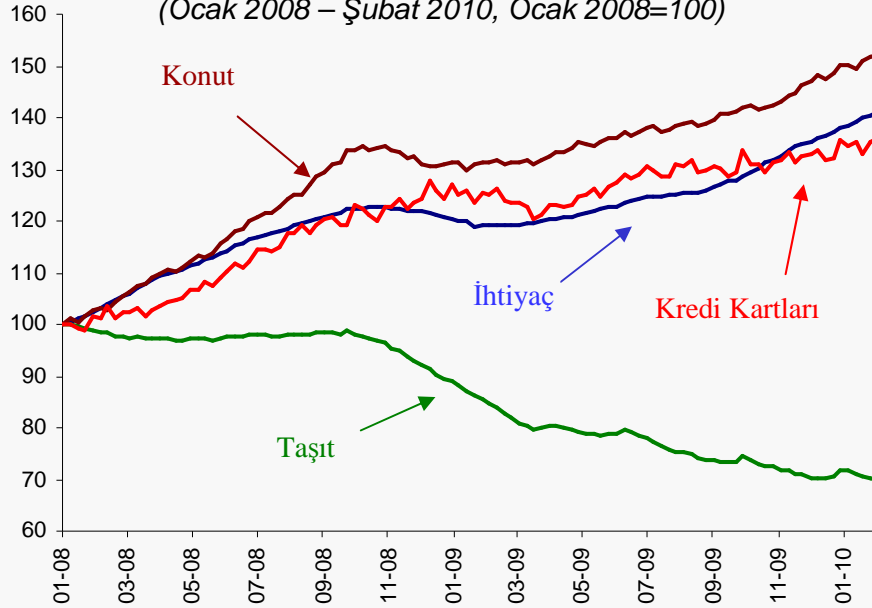
yüzde	KOBİ Kredileri	KOBİ Hariç Firma Kredileri
12-2008	4.8	3.1
12-2009	7.6	3.6

Bireysel Krediler

Yılın son çeyreğinde tüketici kredilerindeki toparlanma eğilimi güçlenerek devam etmiş ve takipteki bireysel kredi oranları gerilemeye başlamıştır.

Bireysel Kredilerin Alt Kalemleri

(Ocak 2008 – Şubat 2010, Ocak 2008=100)

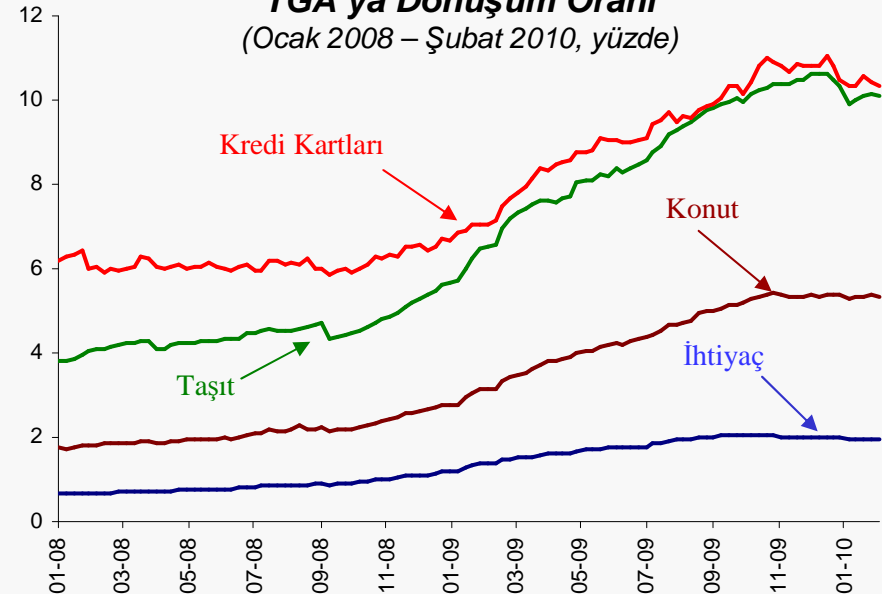

* Mevduat Bankaları
Kaynak: TCMB

Bireysel Kredilerin

TGA'ya Dönüşüm Oranı

(Ocak 2008 – Şubat 2010, yüzde)

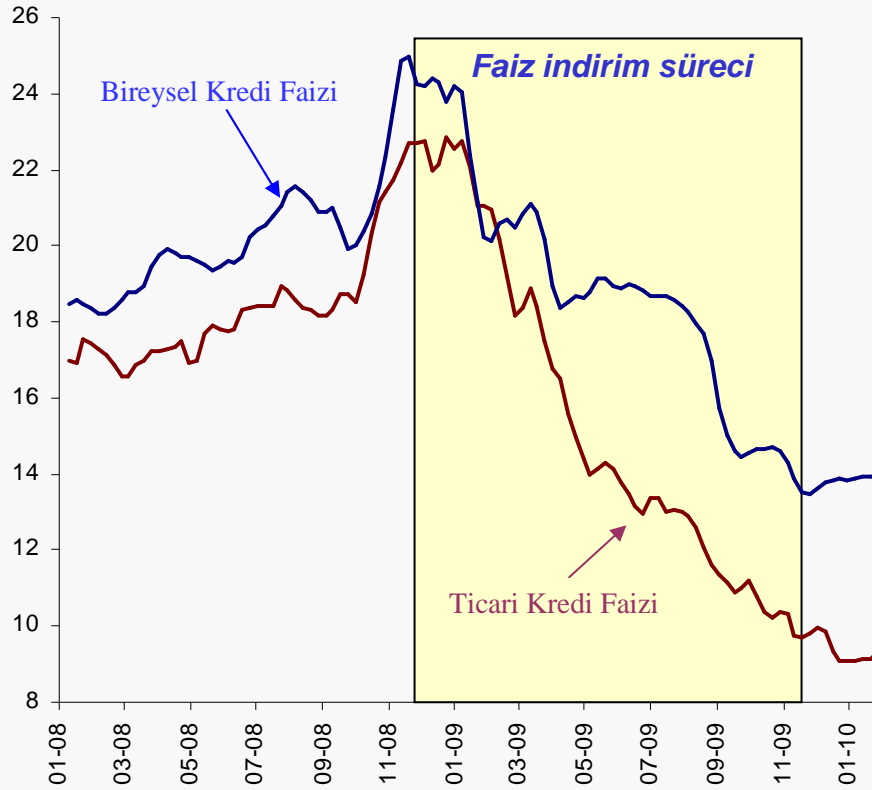
* Mevduat Bankaları
Kaynak: TCMB

Kredi Koşulları

Ticari kredi faizlerinde üçüncü çeyrekte gözlemlenen düşüş eğilimi yılın son çeyreğinde de kısmen devam etmiştir.

Kredi Faiz Oranları*

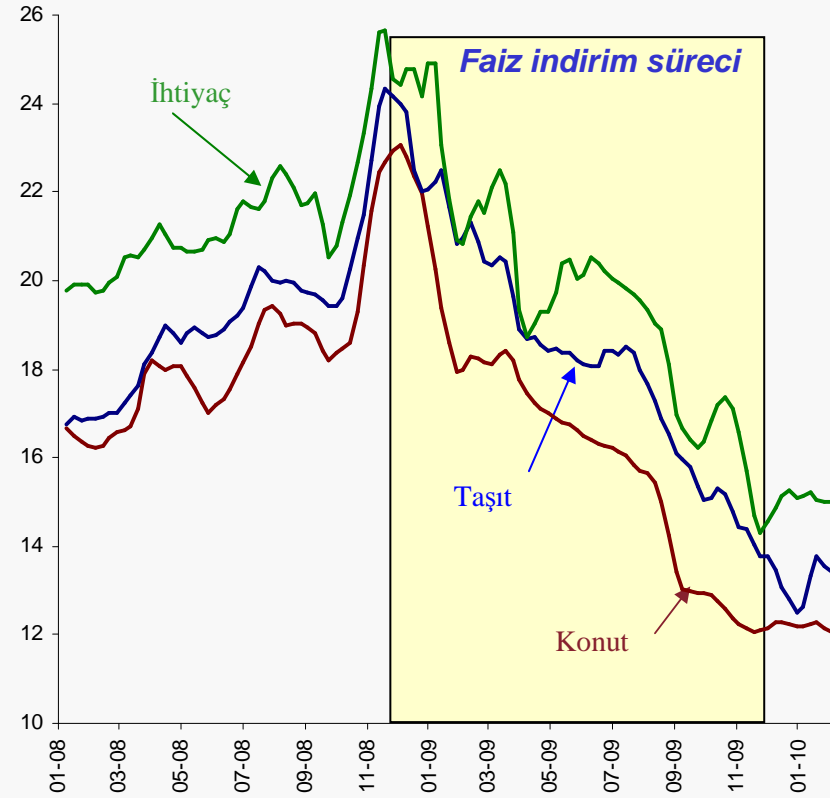
(Ocak 2008 – Ocak 2010, yıllık yüzde)

* 2 haftalık hareketli ortalama
Kaynak: BDDK, TCMB

Tüketici Kredileri Faiz Oranları*

(Ocak 2008 – Ocak 2010, yıllık yüzde)

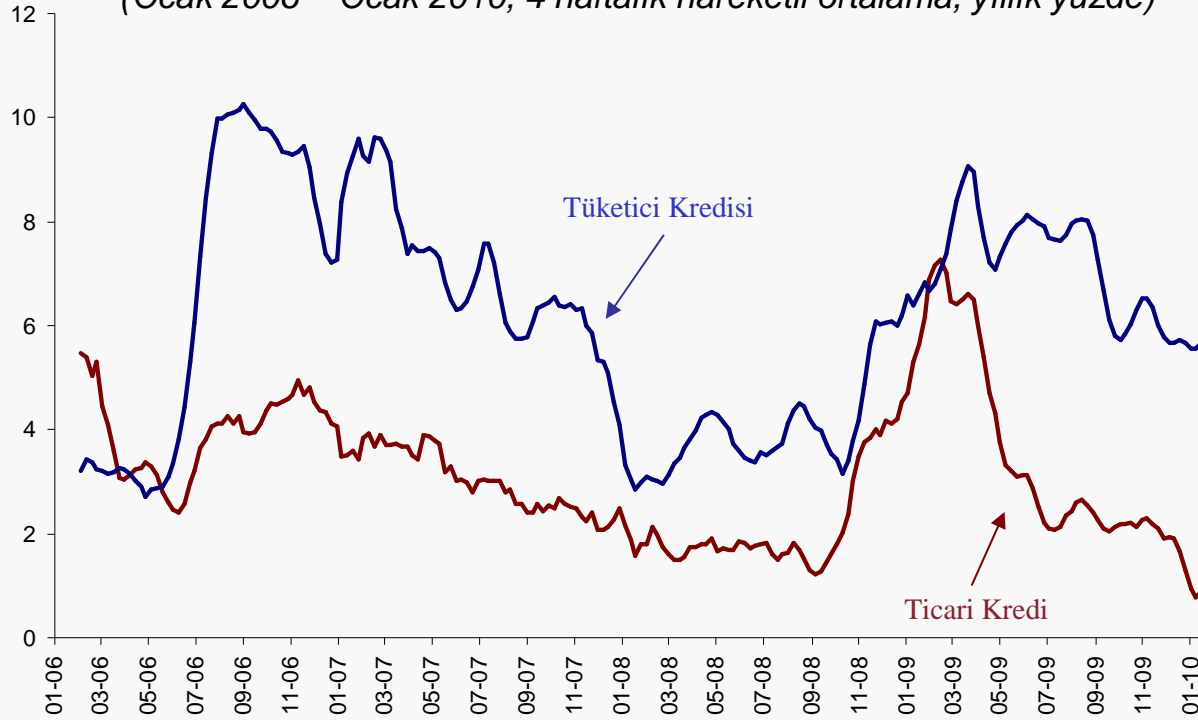

* 2 haftalık hareketli ortalama
Kaynak: BDDK, TCMB

Kredi Koşulları

Gerek politika faizlerinde Kasım 2008 döneminden bu yana gerçekleştirilen 1025 baz puanlık indirimin, gerekse likidite yönetimine dair alınan tedbirlerin kredi piyasası üzerindeki olumlu yansımaları yılın dördüncü çeyreği itibarıyla belirginleşmiştir.

Kredi Faizleri ile Mevduat Faizleri Arasındaki Fark*
(Ocak 2006 – Ocak 2010, 4 haftalık hareketli ortalama, yıllık yüzde)

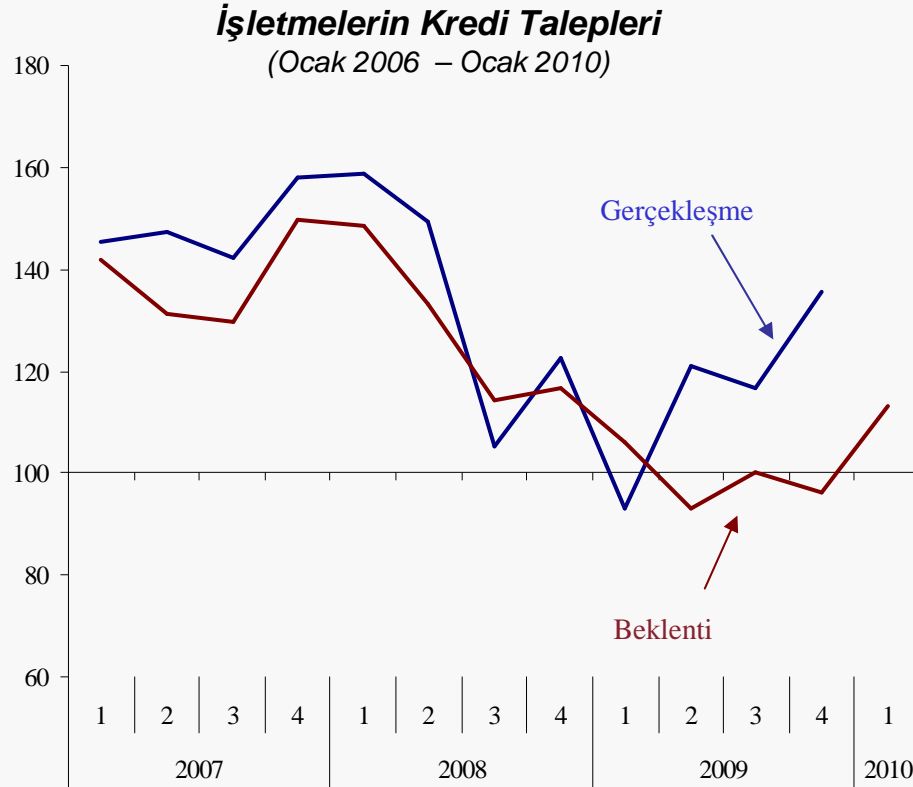

* Ağırlıklı ortalama akım faiz oranlarıdır.

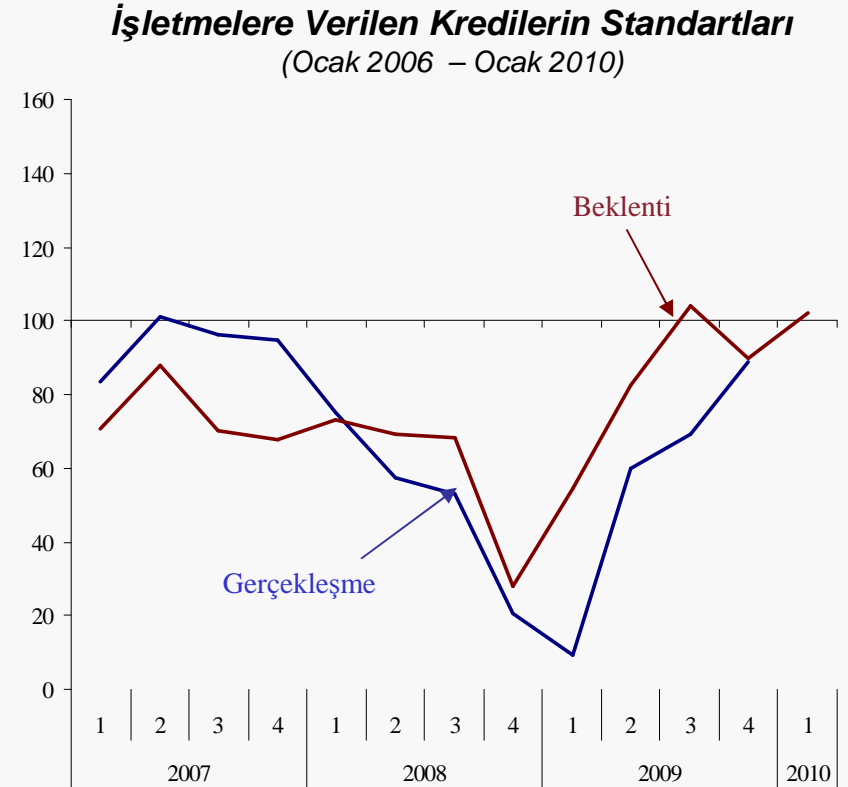
Kaynak: TCMB

Kredi Koşulları

Kredi Eğilim Anketleri, işletmelerin kredi talebinde bir miktar güçlenme olduğunu, ancak yatırım kaynaklı kredi talebinin düşük seviyesini koruduğunu göstermektedir. Bankaların uyguladığı kredi standartlarında sıkılaşıma eğilimi sınırlı ölçüde devam etmektedir.

Kaynak: TCMB

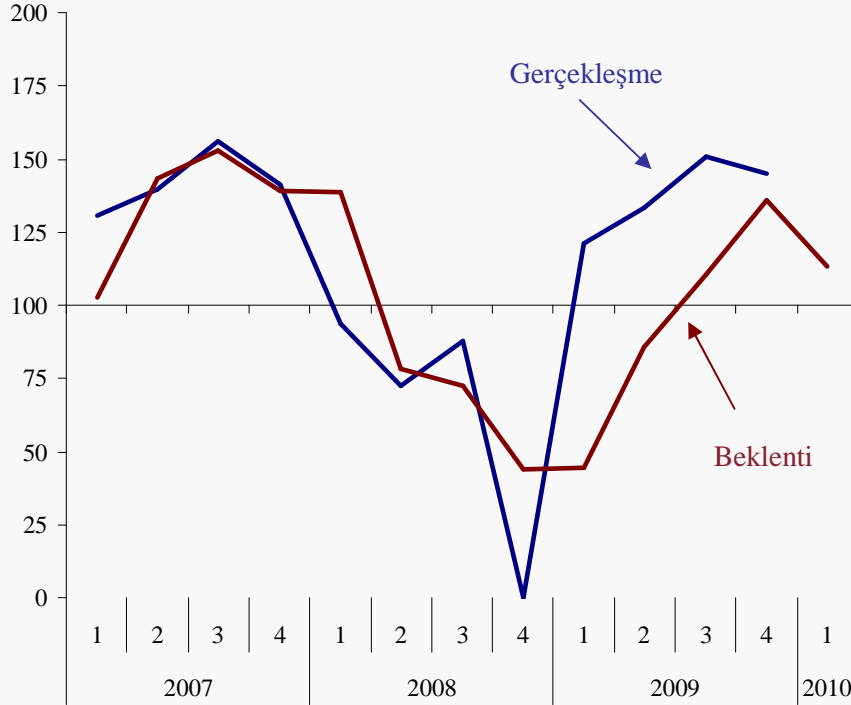

Kaynak: TCMB

Kredi Koşulları

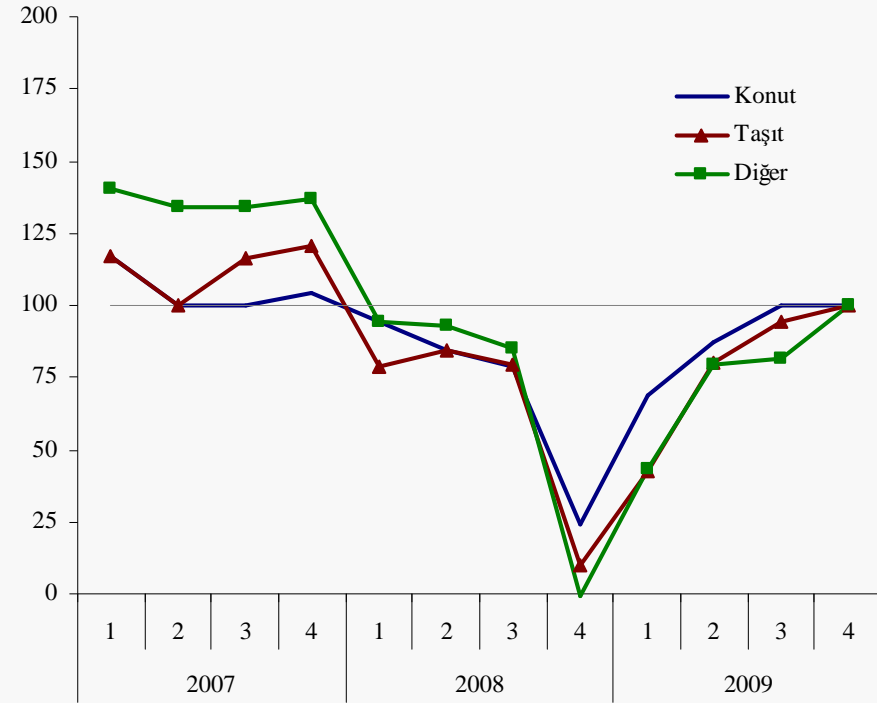
Anket sonuçları, tüketicilerin kredi taleplerinin arttığını, tüketici kredilerine uygulanan standartlardaki sıkılaştırmanın ise sona erdiğini göstermektedir.

Konut Kredisine Talebi ve Beklentiler
(Ocak 2006 – Ocak 2010)

Kaynak: TCMB

Bireylere Verilen Kredilerin Standartları
(Ocak 2006 – Ocak 2010)

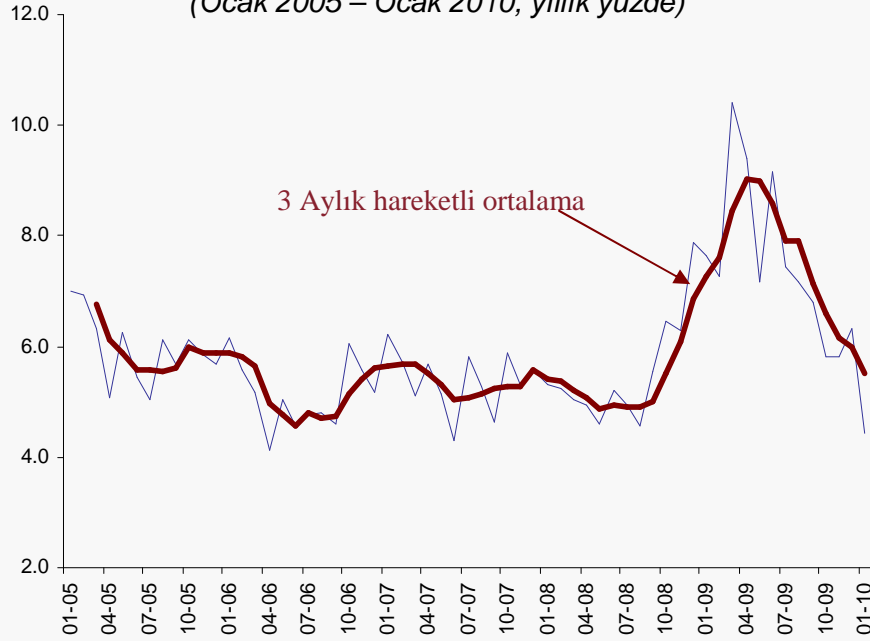

Kaynak: TCMB

Ticari Faaliyetler

Karşılıksız çıkan banka çekleri sayısı, son dönemde ılımlı bir düzelme eğilimi sergilemektedir. Yeni kurulan şirket sayısındaki artış iktisadi faaliyette canlanmaya işaret etmektedir.

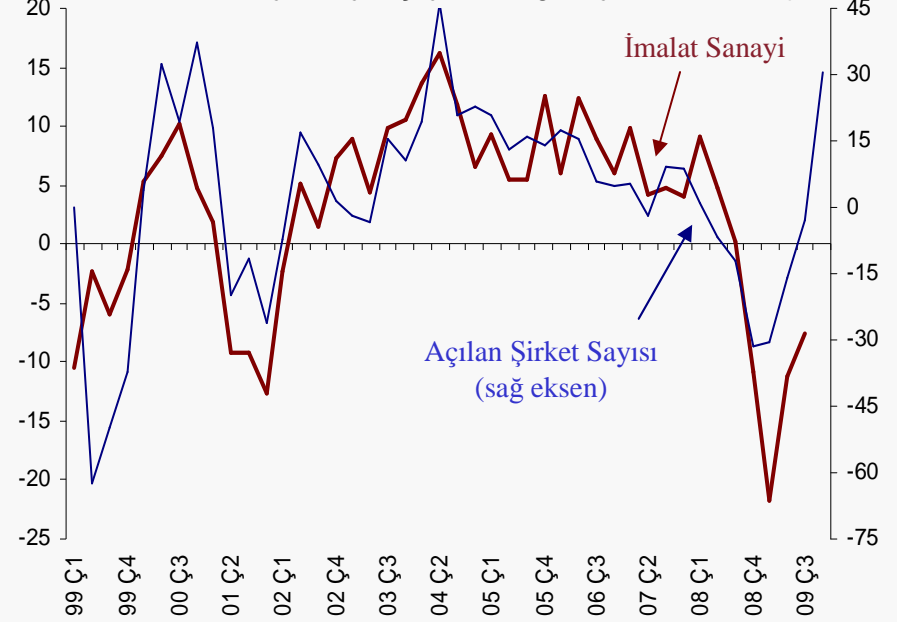
Karşılıksız Banka Çek Adetinin Takas Odasına İbrahim Edilen Toplam Çek Adetine Oranı
(Ocak 2005 – Ocak 2010, yıllık yüzde)

2007	2008	2009-I	2009-II	2009-III	2009-VI	2010-I*
5.39	5.01	8.44	8.58	7.13	6.34	4.43

* Ocak 2010 itibarıyla
Kaynak: BTOM , TCMB

Açılan Şirket Sayısı (1999 1.Ç – 2009 4.Ç)
GSYİH İmalat Sanayi (1999 1.Ç – 2009 3.Ç, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde değişim)

Yüzde Değişim	08-IV	09-I	09-II	09-III	09-IV
İmalat Sanayi	-10.8	-21.8	-11.2	-7.5	
Açılan Şirket	-31.4	-30.6	-15.8	-2.8	30.5

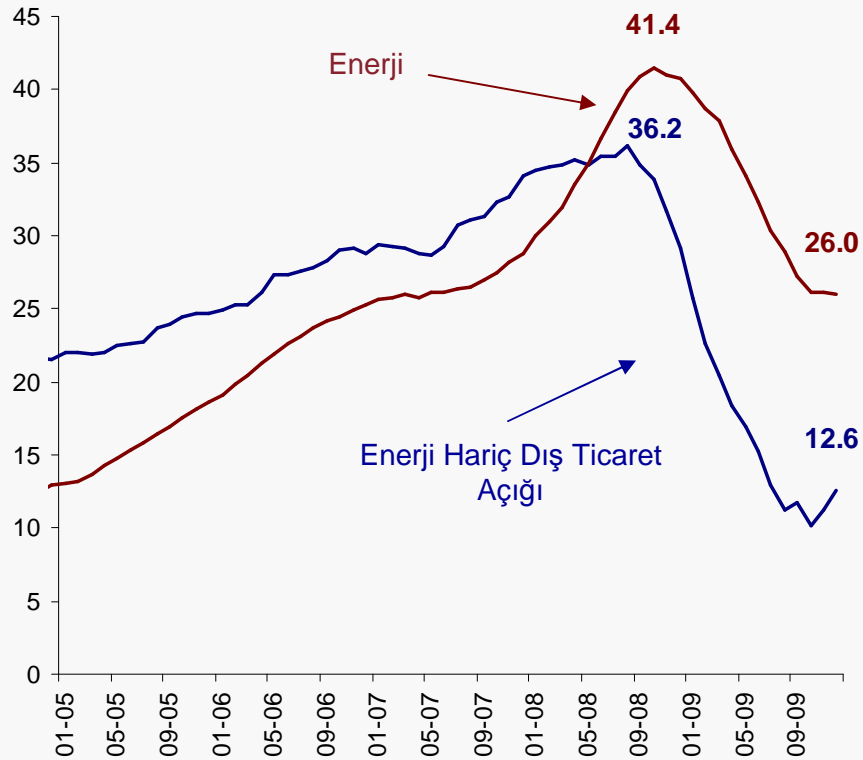
Kaynak: TÜİK, TCMB

Ödemeler Dengesi Gelişmeleri

Cari dengedeki görece iyileşme, finansman ihtiyacını belirgin bir biçimde azaltarak küresel krizin olumsuz etkilerini sınırlayıcı bir rol oynamıştır.

Dış Ticaret Dengesi

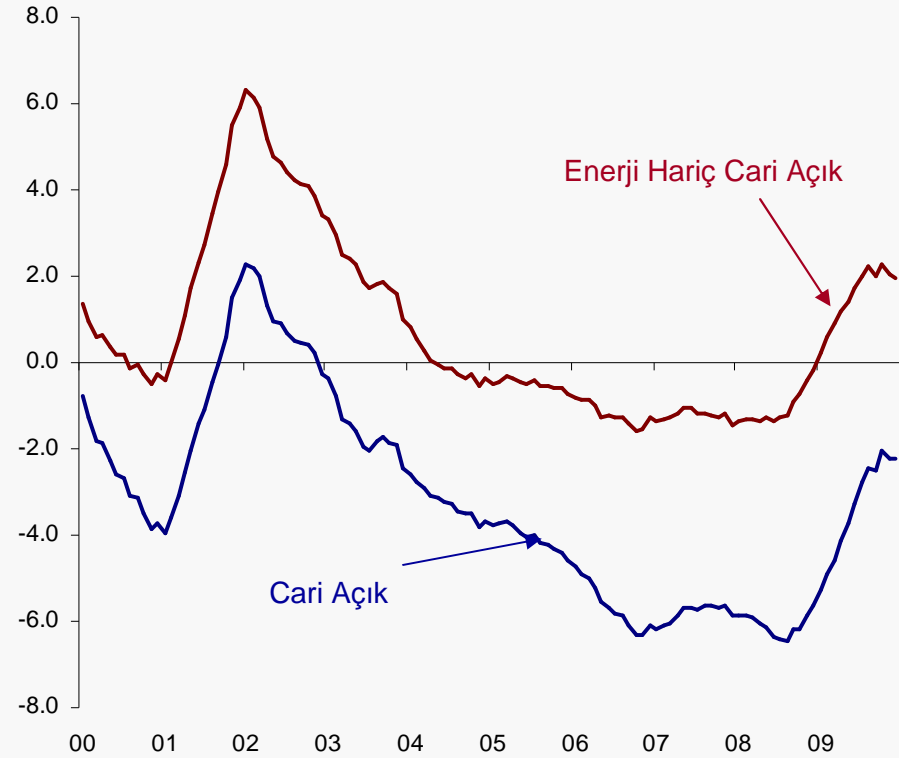
(Ocak 2005 – Aralık 2009, milyar ABD doları)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Cari İşlemler Dengesi

(Ocak 2000 – Aralık 2009, GSYİH'ye oranı, yüzde)

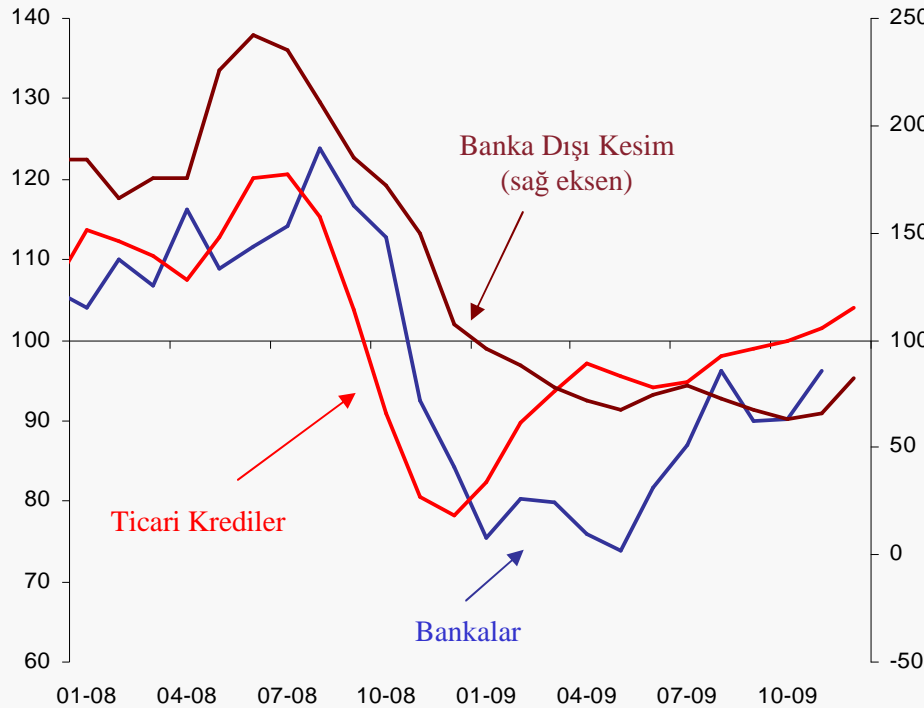
Kaynak: TÜİK, TCMB

Ödemeler Dengesi Gelişmeleri

Özel sektörün borç çevirme oranı 2009 yılının son 3 ayında yüzde 104'e yükselmiştir. 32 Sayılı Karar'da yapılan değişikliğin etkisinden arındırıldığında, banka dışı kesimin dış kredi yenileme oranını yüzde 100'ün üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

Özel Sektörün Borç Çevirme Oranı

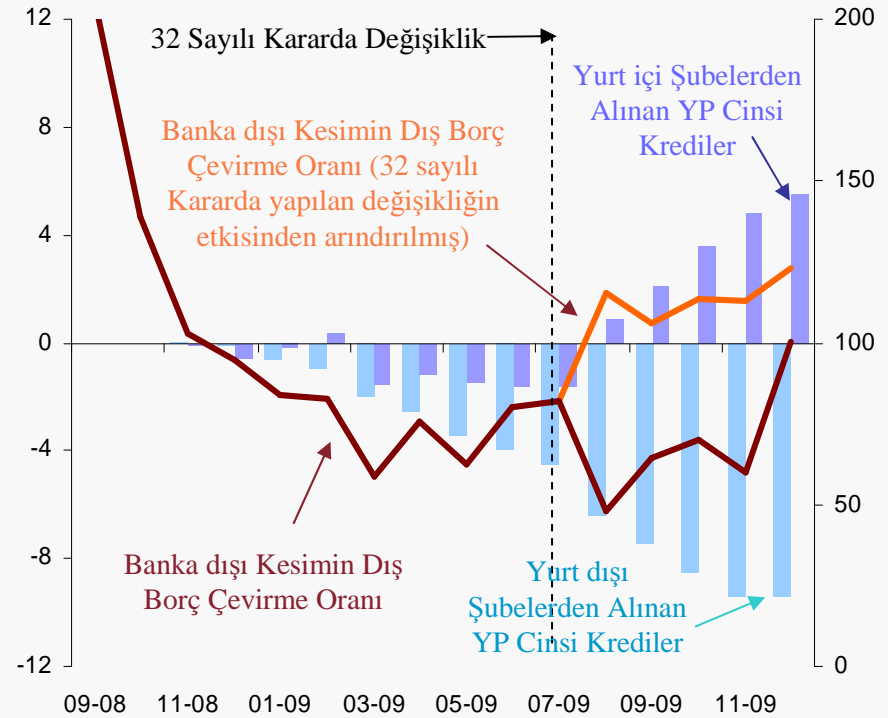
(Ocak 2008 – Aralık 2009, dış borç kullanımının ana para ödemelerine oranı, 3 aylık hareketli ortalama, yüzde)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Banka Dışı Kesimin Dış Borç Çevirme Oranı (yüzde) ve Yurt İçi Bankaların Yabancı Para Cinsi Kredileri

(Eylül 2008 – Aralık 2009, birikimli toplam, milyar USD)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Ödemeler Dengesi Gelişmeleri

Ekim 2008 – Aralık 2009 Arası Ödemeler Dengesi Gelişmeleri

KULLANIM	Milyar ABD Doları
Cari İşlemler Dengesi	-19,8
Krediler (Ticari krediler, bankacılık, kamu kesimi ve diğer sektör kredileri)	-20,0

NET HATA NOKSAN KALEMİNDEKİ ARTIŞIN NEDENLERİ

- ✓ Varlık Barişi gibi nedenlerle yurt içinde yerleşik kişilerin yurt dışındaki mevduatlarını yurda getirerek döviz tevdiat hesaplarına aktarması,
- ✓ Yurt içi bankacılık sistemi dışında tutulan efektif şeklindeki tasarrufların bankalara Türk Lirası karşılığında satılması,
- ✓ Kur hareketlerinin muhasebeleştirilmesi sırasında ortaya çıkan farklılıklar.

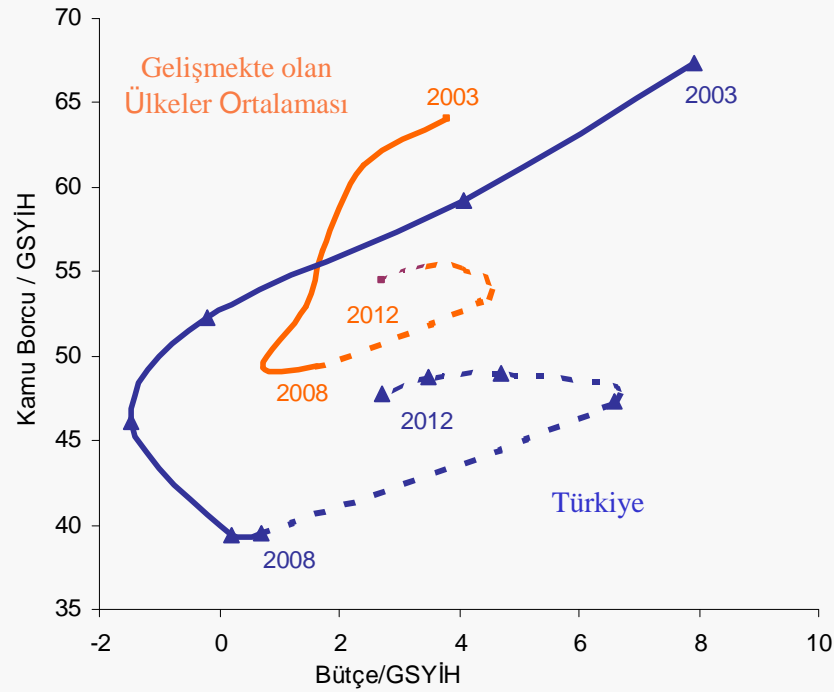
KAYNAK	Milyar ABD Doları
Net Hata Noksan	15,6
Doğrudan Yatırım	9,8
Portföy Yatırımları (Hisse senetleri, borç senetleri ve banka mevduatları)	2,3
Diğer	0,6
Rezerv Varlıklar (Resmi rezervler) (Bankaların döviz varlıkları) (Diğer Sektörlerin döviz varlıkları)	11,5 (5,1) (2,0) (4,4)

Kaynak: TÜİK, TCMB

Kamu Maliyesi

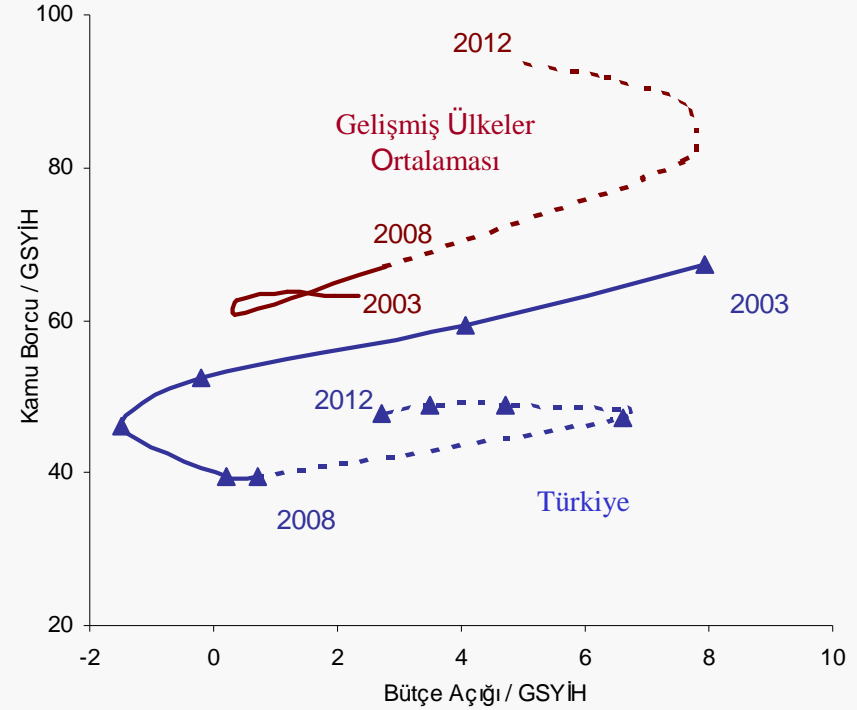
Küresel krize karşı alınan önlemler ve düşen vergi gelirleri nedeniyle tüm dünyada bütçe açıkları ve kamu borçları yüksek artışlar göstermiştir. Önümüzdeki dönemde ülkemiz düşük kamu borcu ile olumlu şekilde ayrışacaktır.

**Türkiye ve Gelişmekte Olan Ülkelerde
Kamu Borcu ve Bütçe Açığı**
(2003-2012, yüzde)

Kaynak: IMF, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Orta Vadeli Program (2010-2012), 2009 Yılı Programı

**Türkiye ve Gelişmiş Ülkelerde
Kamu Borcu ve Bütçe Açığı**
(2003-2012, yüzde)

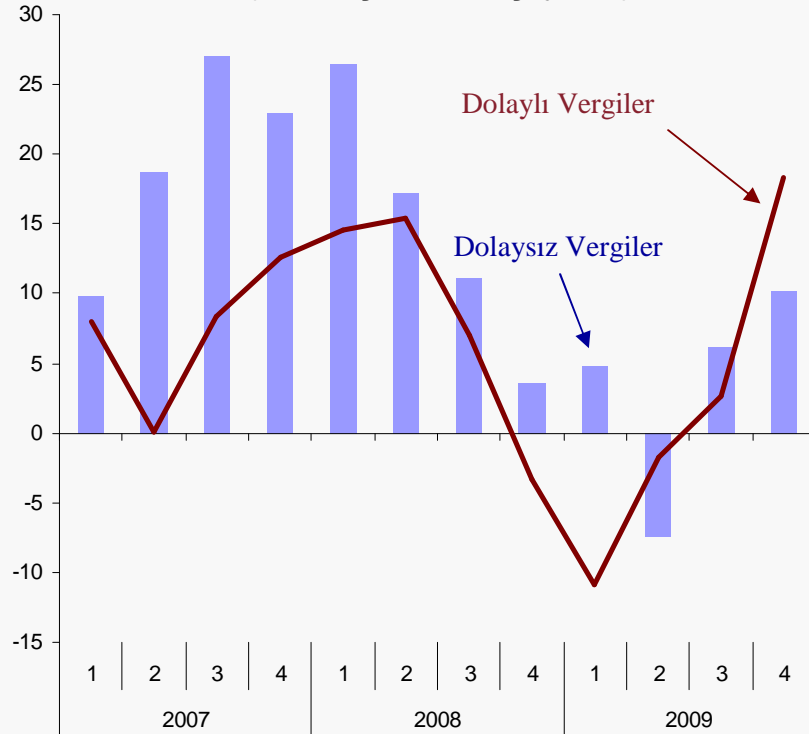

Kaynak: IMF, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Orta Vadeli Program (2010-2012), 2009 Yılı Programı

Kamu Maliyesi

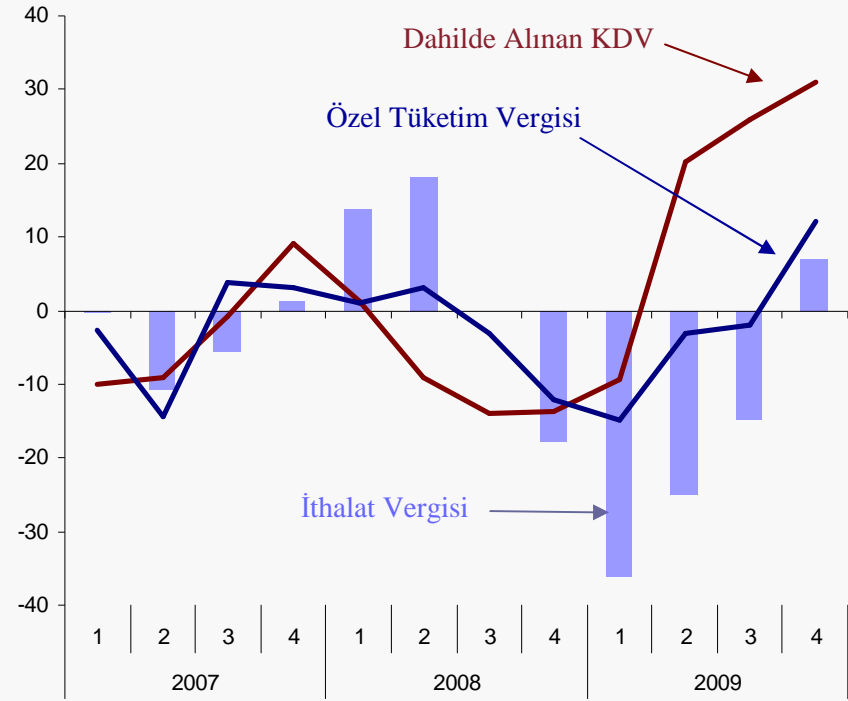
İktisadi faaliyette görülen kısmi toparlanma eğiliminin 2009 yılının son çeyreğinde vergi gelirlerine yansıdığı görülmektedir.

Vergi Gelirlerinde Değişim
(2007 1.Ç – 2009 4.Ç, yüzde)

Kaynak: Maliye Bakanlığı, TCMB

Dolaylı Vergi Gelirlerinde Değişim
(2007 1.Ç – 2009 4.Ç, yüzde)

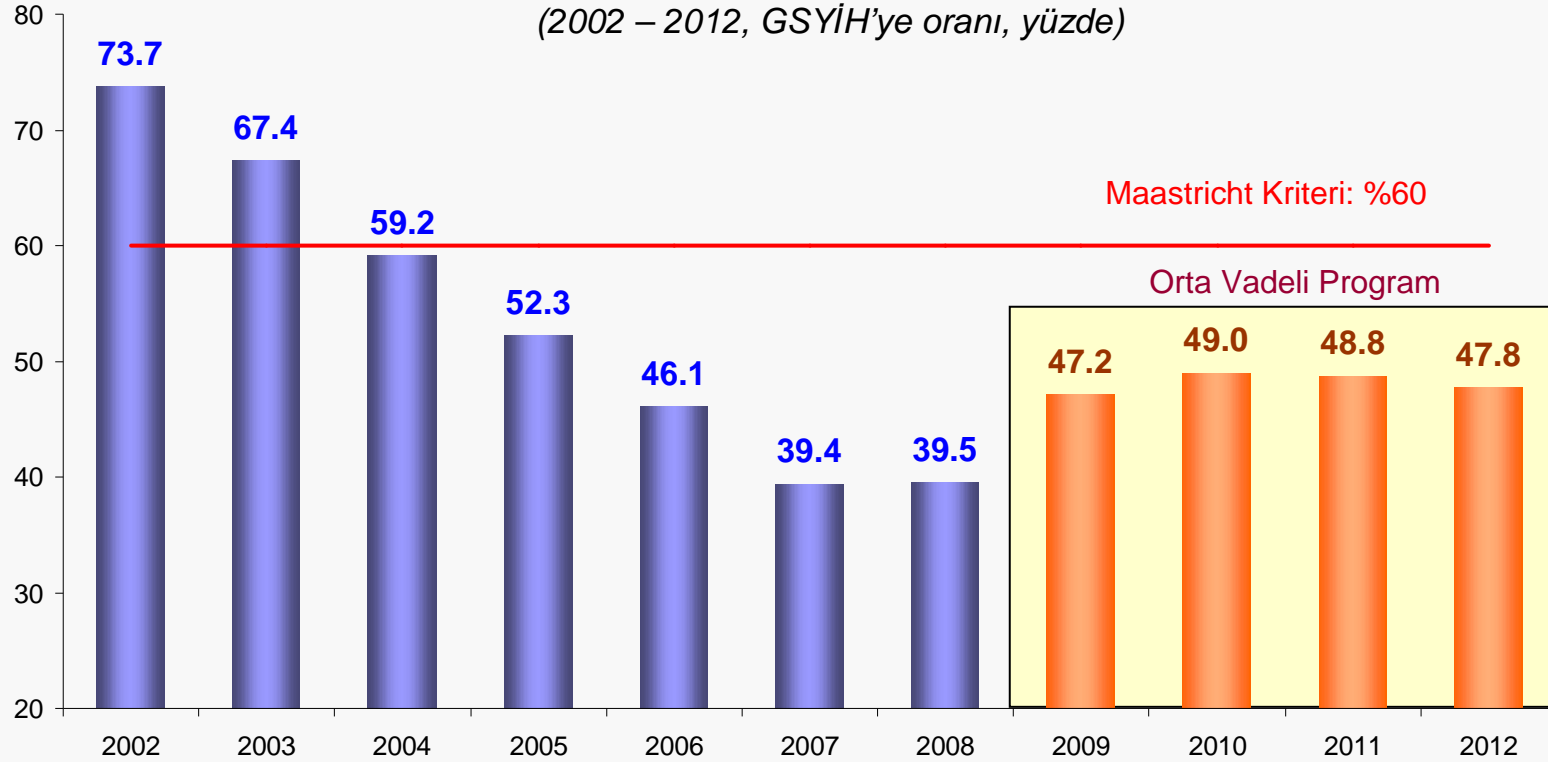

Kaynak: Maliye Bakanlığı, TCMB

Kamu Maliyesi

Orta Vadeli Program'da yer alan hedeflerin vergi ve fiyat artışlarından ziyade kurumsal ve yapısal iyileştirmeler yoluyla sağlanması halinde, tahmin ufku boyunca politika faizinin tek hanede kalmasının mümkün olduğu düşünülmektedir.

Avrupa Birliği Tanımlı Kamu Borcu ve Orta Vadeli Hedefler
(2002 – 2012, GSYİH'ye oranı, yüzde)

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, TCMB

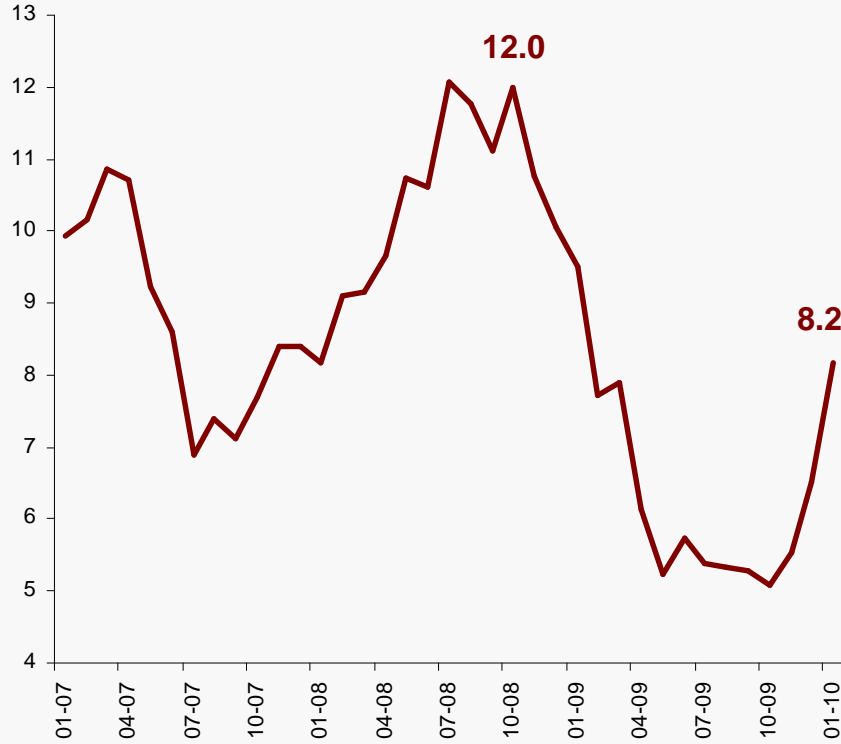
IV. Enflasyon Görünümü

Enflasyon Gelişmeleri

Ocak ayında tüketici fiyatları yüzde 1,85 oranında yükselmiş ve yıllık enflasyon 1,66 puanlık artışla yüzde 8,19 olarak gerçekleşmiştir.

Tüketici Enflasyonu

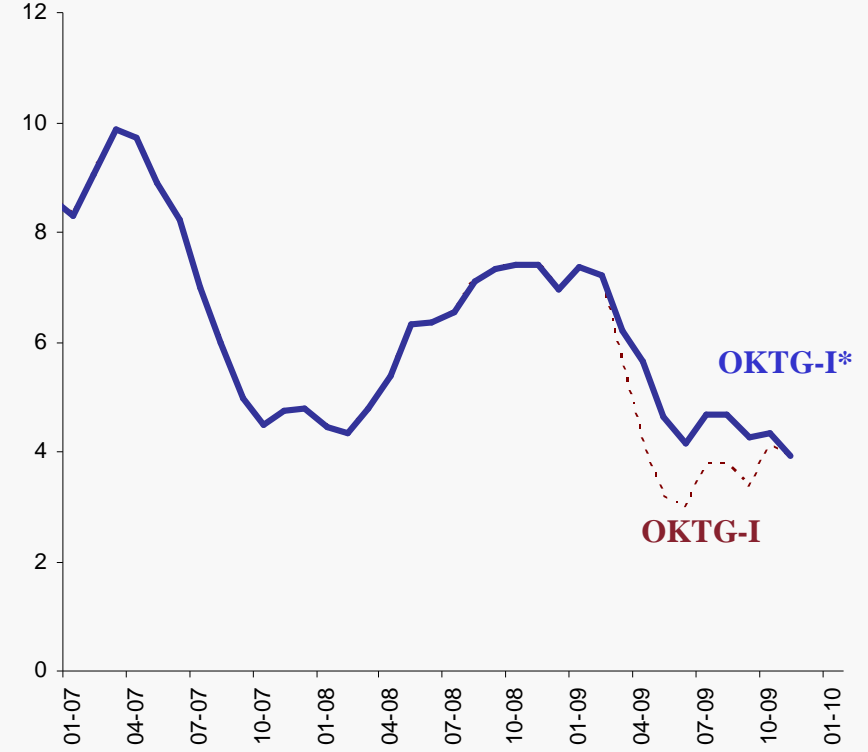
(Ocak 2007 – Ocak 2010, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB

ÖKTG-I Endeksi

(Ocak 2007 – Ocak 2010, yıllık yüzde değişim)

*Vergi oranlarındaki değişimin etkisinden arındırılmış ÖKTG-I göstergesi.

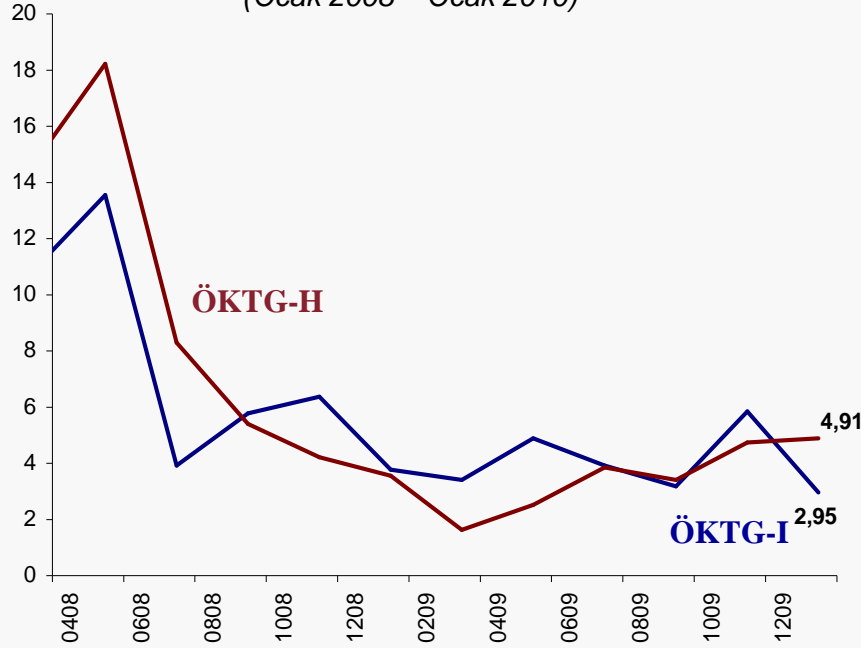
Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyon Gelişmeleri

Temel enflasyon göstergeleri orta vadeli hedeflerle uyumlu seyrini sürdürmüştür. Enflasyonda yılın son çeyreğinden itibaren gözlenen artış, enflasyonun ana eğiliminde bir bozulmaya işaret etmemektedir.

Temel Enflasyon Göstergeleri*

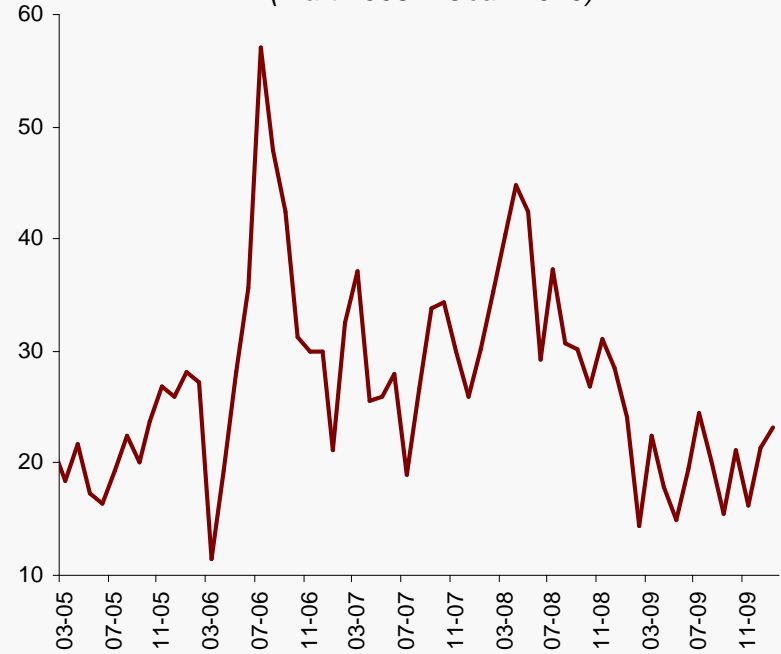
(Ocak 2008 – Ocak 2010)

* Mevsimsellikten ve Vergi Etkisinden Arındırılmış 2 Aylık Ortalamalar
Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyon Yayılma Endeksi*

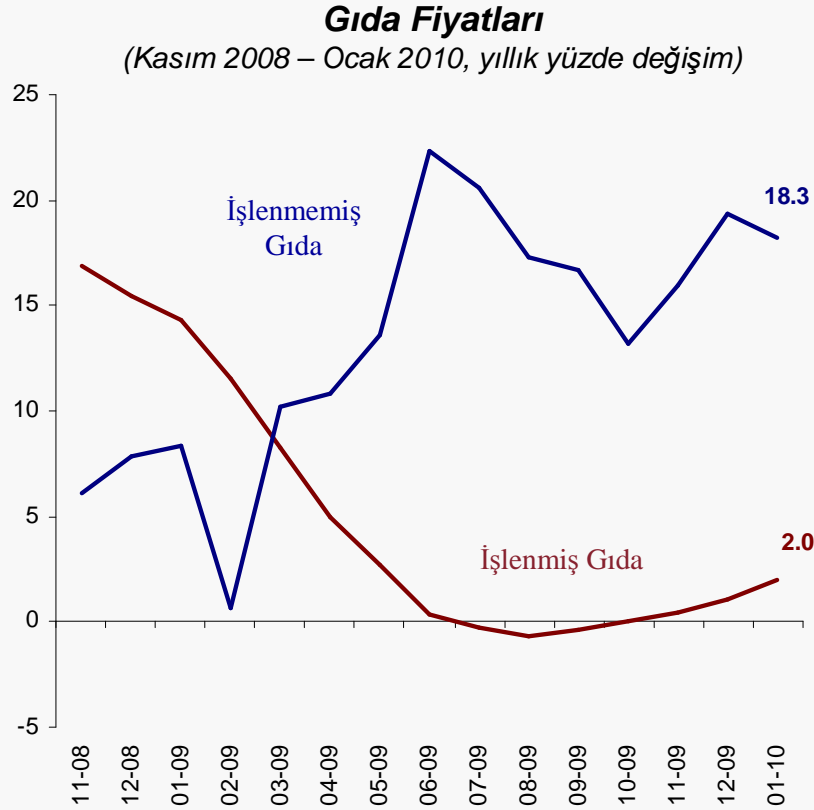
(Mart 2005 – Ocak 2010)

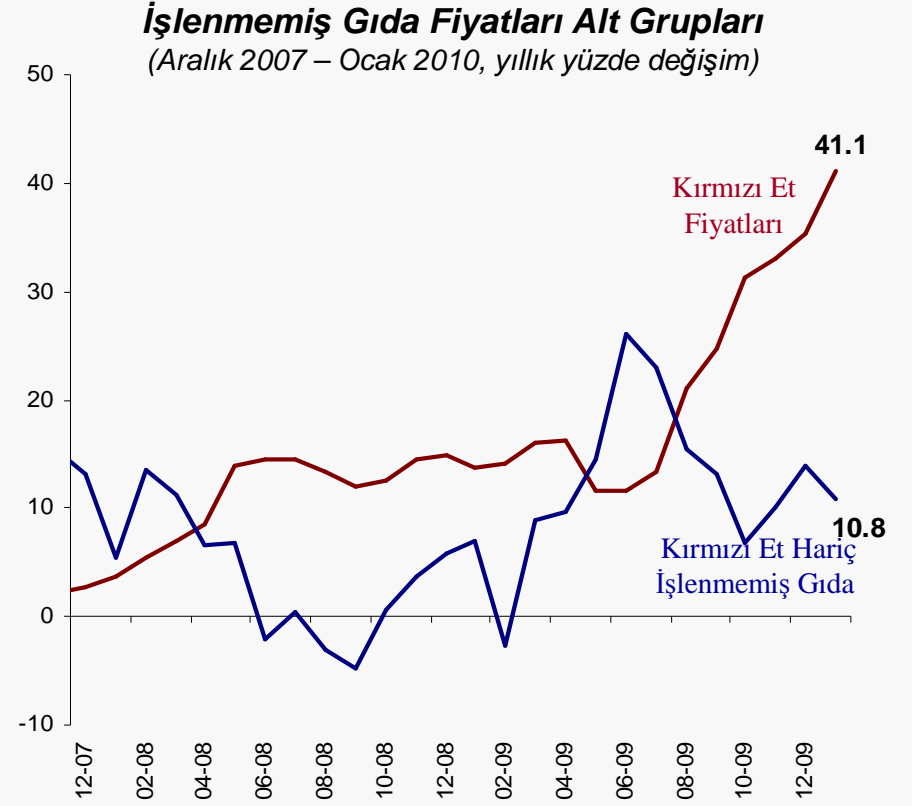
* TÜFE içinde fiyatı artan maddelerin oranı ile fiyatı azalan maddelerin oranı arasındaki farkın mevsimsellikten arındırılmış 2 aylık ortalaması
Kaynak: TÜİK, TCMB.

Enflasyon Gelişmeleri

Ülkemizde işlenmemiş gıda fiyatları oldukça dalgalı bir seyir izlemekte, bu görünüm önemli bir tahmin belirsizliğine neden olmaktadır.

Kaynak: TÜİK, TCMB

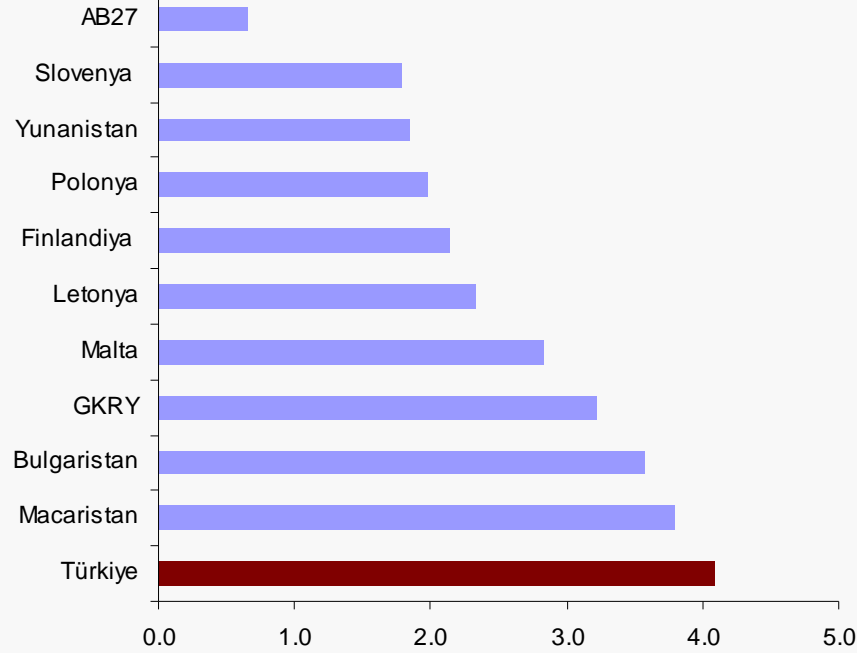

Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyon Gelişmeleri

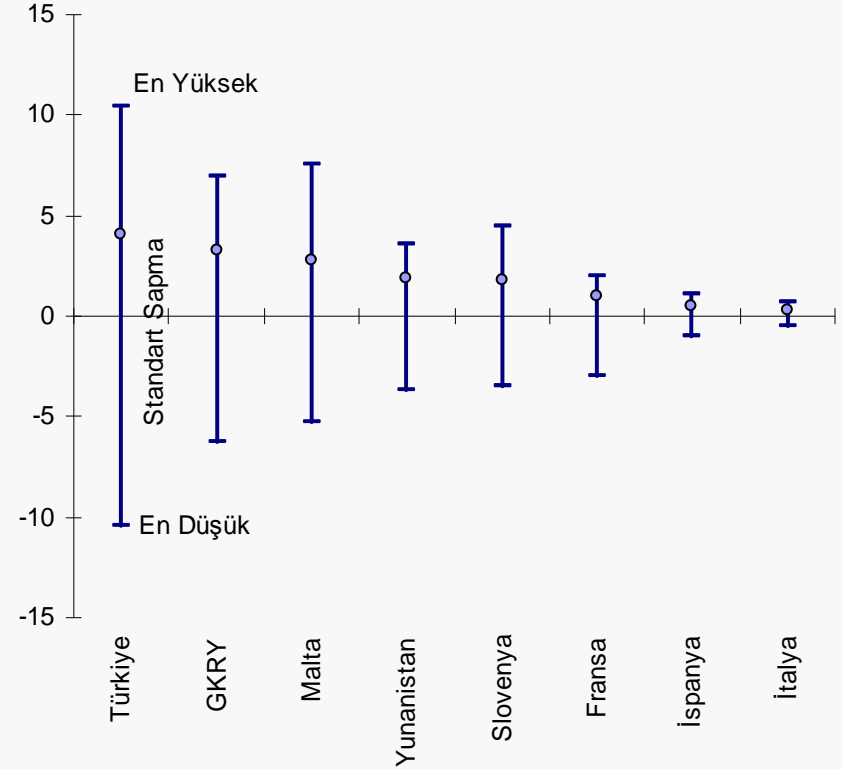
Ülkemizde işlenmemiş gıda fiyatlarındaki oynaklığın boyutu diğer ülkelere kıyasla belirgin bir ölçüde yüksektir.

**İşlenmemiş Gıda Aylık Enflasyon Oynaklığı:
AB-27 Ülkeleri ve Türkiye Karşılaştırması***
(2006-2009 Dönemi, Standart Sapma)

*Grafikte anılan dönemde Türkiye ile birlikte AB-27 içerisinde en yüksek oynaklığa sahip ilk dokuz ülke sunulmaktadır.
Kaynak: Eurostat, TCMB.

**Akdeniz Ülkelerinde İşlenmemiş Gıda
Aylık Enflasyon Oynaklığı**
(2006-2009 Dönemi)

Kaynak: Eurostat, TCMB.

Enflasyon Gelişmeleri

Gıda sektöründe dağıtım zincirlerinin uzunluğu, altyapı eksiklikleri, kayıt dışılık gibi yapısal sorunların çözülmesi, fiyat istikrarına giden yolda yapısal düzenlemelerin önemine işaret etmektedir.

	Ortalama	En Düşük	En Yüksek	Genişlik	Standart Sapma	Oynaklık Sıralaması* (AB-27'ye Göre)
Türkiye						
İşlenmemiş Gıda	1.0	-10.4	10.4	20.8	4.1	1
Meyve	1.5	-22.3	31.0	53.3	9.4	2
Sebze	0.9	-20.1	23.4	43.5	9.1	3
Et	1.2	-7.0	6.4	13.3	2.7	1
AB-27						
İşlenmemiş Gıda	0.2	-1.5	1.4	2.8	0.7	
Meyve	0.2	-4.7	4.3	8.9	1.8	
Sebze	0.2	-4.2	4.8	9.0	2.3	
Et	0.2	-0.3	0.8	1.1	0.3	

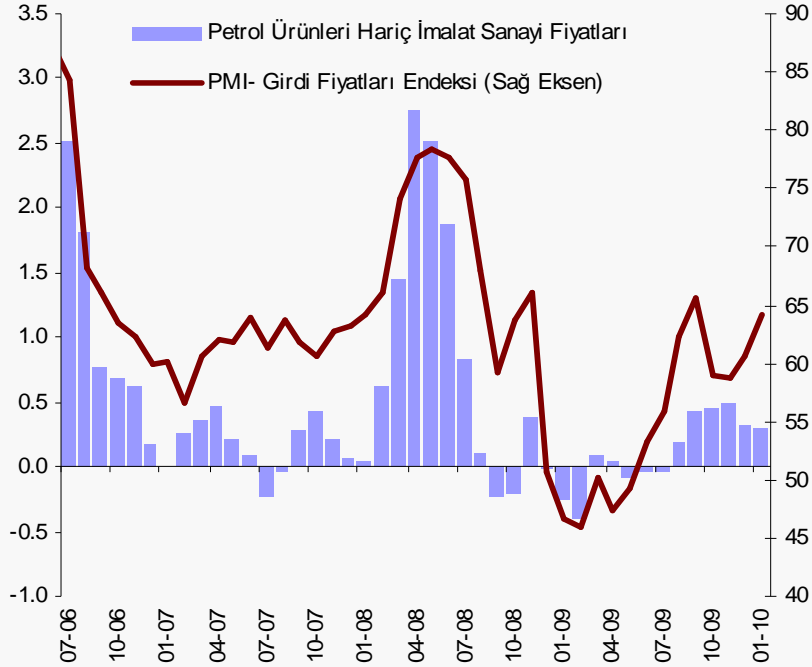
* En yüksekten en düşüğe oynaklık sıralamasını ifade etmektedir.

Kaynak: Eurostat, TCMB

Enflasyon Gelişmeleri

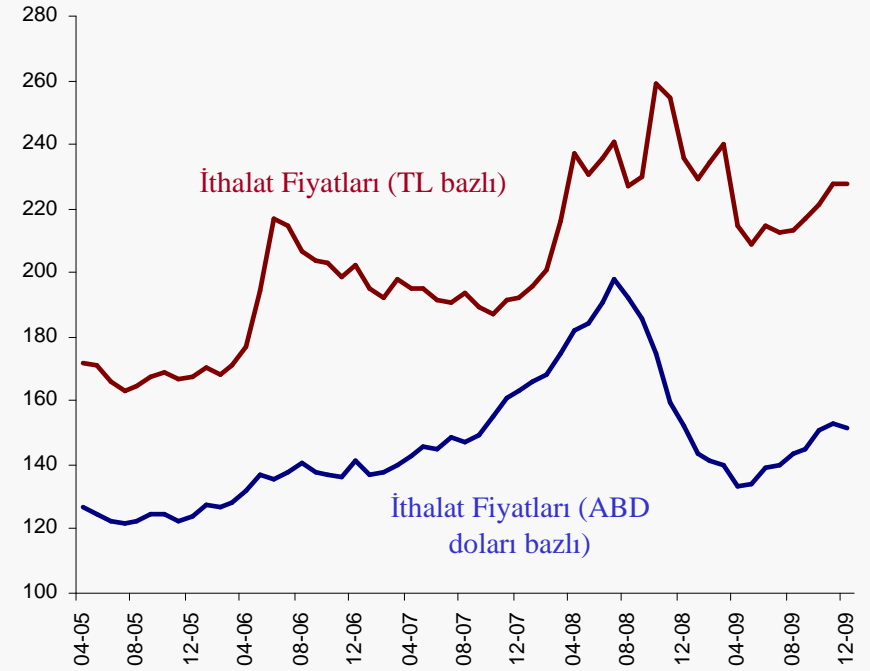
Girdi fiyatları tüketici enflasyonu üzerinde yukarı yönlü belirgin bir baskı oluşturmamaktadır. Talep koşullarının halen zayıf olması, yukarı yönlü maliyet şoklarının yurt içi fiyatlara geçişini sınırlamaktadır.

**İmalat Sanayi Fiyatları ve
PMI Girdi Fiyatları Endeksi**
(Temmuz 2006 – Ocak 2010, yıllık yüzde değişim)

Kaynak: TÜİK, TCMB

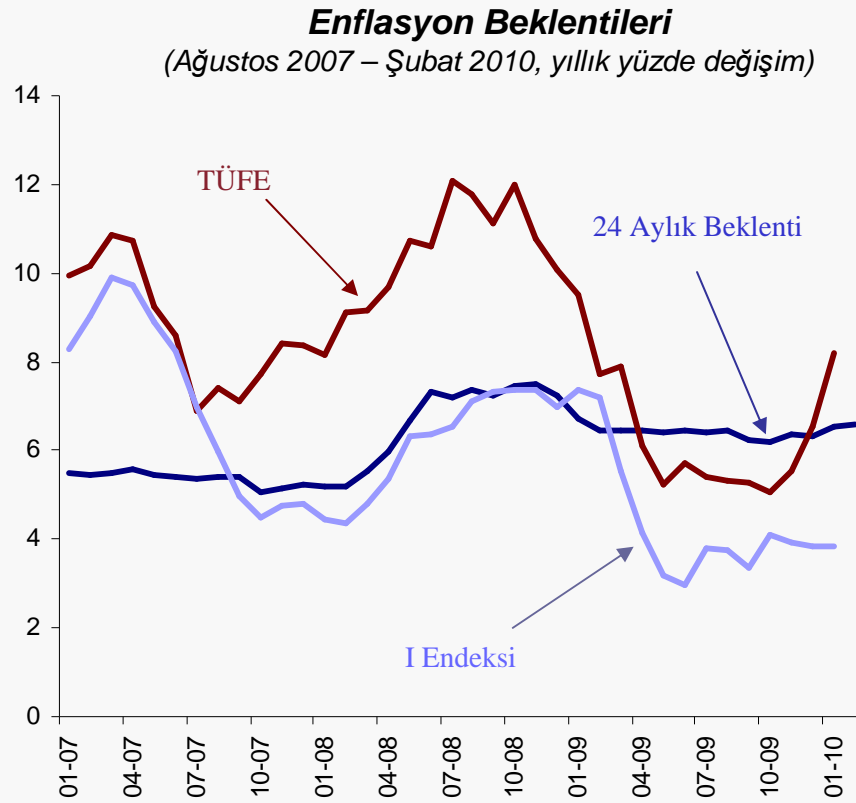
İthalat Birim Değer Endeksi
(Nisan 2005 – Aralık 2009)

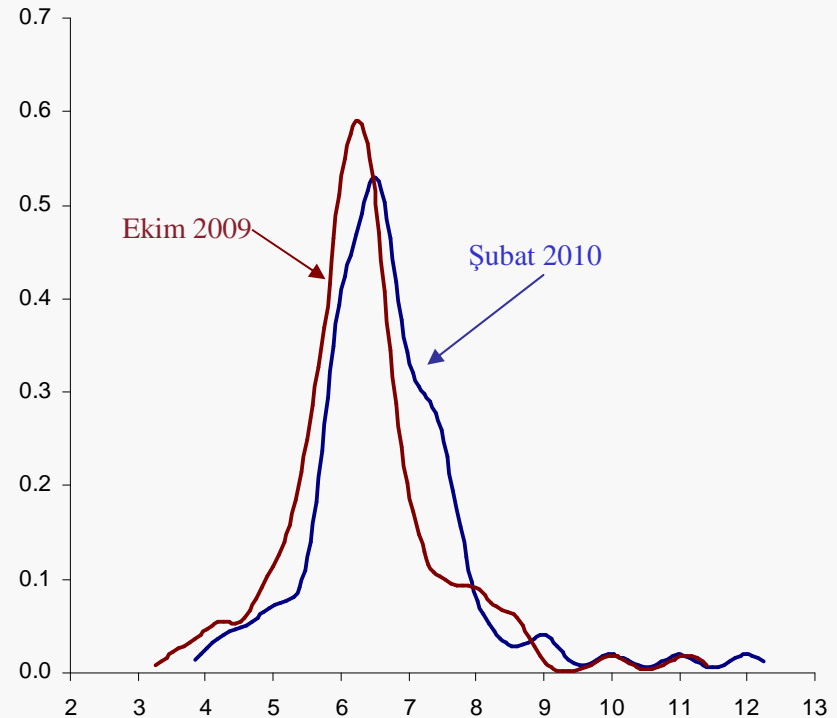
Kaynak: TÜİK, TCMB

Enflasyon Beklentileri

2009 yılı genelinde azalan bir eğilim sergileyen enflasyon beklentileri, kamu fiyat ayarlamalarının da etkisiyle bir miktar artış göstermiştir. Bununla birlikte vade uzadıkça beklentilerdeki değişimin daha sınırlı olduğu gözlenmektedir.

Gelecek 24 Aylık Enflasyon Beklentilerinin Dağılımı*
(Ekim 2009- Şubat 2010, yıllık yüzde değişim)

V. Genel Değerlendirme

Genel Değerlendirme

- Küresel finansal piyasalarda iyimserlik devam etmekte, küresel ekonomide toparlanma sinyalleri görülmektedir. Ancak parasal ve mali tedbirlerin etkisinin azalacağı 2010 yılına ilişkin belirsizlikler önemini korumaktadır.
- Önümüzdeki dönemde ülkelerin, borçluluk yükü düşük olanlar ve olmayanlar olarak ayrışacağı ve Türkiye'nin uyguladığı mali disiplin, sahip olduğu sağlam bankacılık sistemi ve düşük hanehalkı borçluluk oranı ile düşük borç yükü olan ülkeler arasında yer alacağı düşünülmektedir.
- Son dönemde açıklanan veriler, Türkiye'de iktisadi faaliyette toparlanmanın başladığını teyit etmektedir. İzlenen para politikasının desteği ile kredi piyasasında olumlu gelişmeler sürmekte, finansal koşullardaki sıklık azalmaya devam etmekte ve iç gücü piyasasında sınırlı ölçüde iyileşme işaretleri alınmaktadır.

Genel Değerlendirme

- Yıl başında yürürlüğe giren vergi düzenlemeleri, gıda fiyatlarındaki artışlar ve baz etkileri, son dönemde enflasyonun yükselmesinde belirleyici bir rol oynamıştır.
- Bu geçici etkiler nedeniyle, Şubat ayında tüketici enflasyonunun belirgin bir yükseliş göstereceği ve bir müddet hedefin üzerinde kalacağı öngörülmektedir. Benzer bir şekilde temel enflasyon göstergeleri de baz etkisi nedeniyle yıl ortasına kadar sınırlı bir artış gösterecektir.
- Bununla birlikte, ekonomideki kaynak kullanımının bir süre daha düşük seviyelerde kalacağı, istihdam koşullarının tüketim talebinde bir genişlemeye imkan tanımayacağı ve maliye politikasının kademeli şekilde daraltıcı yönde etkili olacağı varsayımı altında, bir seferlik şoklardan kaynaklanan fiyat artışlarının genel fiyatlandırma davranışları üzerindeki etkisinin sınırlı olacağı düşünülmektedir.

Genel Değerlendirme

- Temel enflasyon göstergelerinin işaret ettiği mevcut ana eğilim, orta vadeli hedeflerle uyumludur; geçici etkiler ortadan kalktığında enflasyonun tekrar düşüş sürecine gireceği tahmin edilmektedir.
- Küresel ekonomideki sorunların henüz tam olarak giderilememiş olması ve toparlanmanın gücüne ilişkin belirsizliklerin devam etmesi, politika faiz oranlarının uzun bir süre düşük düzeylerde tutulmasını gerekli kılmaktadır.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI

Adana Sanayi Odası Sunumu

Durmuş YILMAZ
Başkan

17 Şubat 2010